26րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 7158   25 ՅՈՒԼԻՍ 1909   ՇԱԲԱԹ   7 Août 1909   26me année   N. 7158

"ԱՐԵՒԵԼՔ„
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. Պոլսոյ համար տարեկան 80 Ղ.
» » վեցամսեայ 45 »
Գաւառներու համար տարեկան 108 »
» » վեցամսեայ 60 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 25 Ֆր.
» » վեցամսեայ 30 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVEEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

Այսօր թերթիս առաջին եւ չորրորդ էջերուն մէջ կը սկսինք հրատարակել մեր նոր թերթօնը

ՋՈՒՐԻՆ ՄԷՋ ԱՊՐՈՂ ՄԱՐԴԸ

ԱՐԿԱԾԱԽՆԴՐԱԿԱՆ ու ՍԻՐԱՅԻՆ ՎԷՊ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԺԱՆ ՏԸ ԼԱ ՀԻՐ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Դագաղին շուրջը.—Իր յաջորդի մասին.— Վարժարանական հարց:

Պալըգեանը մեռաւ. Պալըգեանը թաղուեցաւ: Մնաց Պալըգեանը ու կը մնայ Պալըգեանը Ատանայի աւերքներէ բերուած կարմիր ճշմարտութեանը հետ:

Իր դագաղին վրայ արձագանգուած սրտի աղաղակներուն մէջ, Ս. Պատրիարքի դամբանականին հետ, կ'արժէր որ մեր բոլոր թերթերը բառ առ բառ հրատարակէին ինչ որ Շահրիկեանը խօսեցաւ: Գոնէ իմ տպաւորութիւնս այս էր. դագաղին սեւերուն, սուգերուն մէջ, իր խօսքերը կը բանային այնպիսի ճամբաներ որոնցմէ կ'անցնի մարդ որոշ դիւրութիւնով մը, և, առանց նկատի առնելու խոնջէնքը, դժուարութիւնը, կը քալէ դէպի իր նպատակը:

Շահրիկեանի անունին բոլորտիքը կայ սարսափը այն ճշմարտութեան որ չիտակէ չիտակ նայողի աչքերուն խայթիչ է: Իր խօսքին մէջ երկաթը կայ. սո՛ւր է իր ճիչը, բազէի մը կռինչին պէս, որ վէրքն դեռ իր սրտին վրայ չխոյացած, կը սարսափեցնէ զայն և դիւրաւ կ'առնէ իր ճանկերուն մէջ: Կը վախնամ թէ լոկ նախապաշարումով մը բոլոր թերթերուն մէջ ամբողջովին չհրատարակուեցաւ Շահրիկեանի դամբանականը Ռոտոսթոյի անմահ երեսփոխանի դագաղին վրայ:

Ռոտոսթօ, այժմէն, կը խորհի տալու արժանի յաջորդը իր նախորդ երեսփոխանին: Հաւանական երեք թեկնածուներն են՝ Ս. Քեաթիպեան, Յ. Պօյաճեան և Կ. Սվաճեան: Այդ երեք անձնաւորութեանց մասին հրապարակային գիտողութիւնները գուցէ բերեն այնպիսի եզրակացութիւններ որոնք, ընտրութեան վերջին բոպէներուն, ընտրական գործը վիժեցնեն: Ամենէն լաւն է կանխաւ համաձայնիլ մէկ ընտրելիի մասին: Այս կէտին ուշադրութիւն: Գաւառական ընտրութեանց մէջ կիրքերը երբեմն բաւական յաջողութիւն ունեցան և լաւագոյն ընտրելիներ օդին մէջ մնացին:

Շաբաթական հարցերու մէջ, վարժարանական գործի մասին գրեթէ դեռ բան մը չխօսուեցաւ: Զարմանալի են մեր թաղային վարչական անհոգութիւնները դպրոցական հարցի մասին: Հին կազմակերպութիւններ, հին ըմբռնումներ, հին դրութիւններ կը տիրեն խաղաղօրէն, և ո՛չ մէկ տեղ խլրտում մը, շարժում մը կը տեսնուի՝ նոր կեանք, նոր հոսանք մտցնելու վարժարանական սրահներէն ներս:

Կեդր. վարժարանի խնամակալութիւնը, լաւ որոշումով մը, հրաժարուած նկատեց Հաստատութեան ամէն ուսուցիչները և ատով՝ իրեն իրաւունք սահմանեց անգամ մը թեթեւնալ, ու յետոյ, իր ուզած եղանակովը, հիներէն ու նորերէն պաշտօնի կոչել այն ուսուցիչները որոնց օժանդակութիւնը յարմարագոյն գտաւ նոյն Հաստատութեան կրթական գործին:

Ճիշդ այդ ձեւով գոնէ քանի մը գլխաւոր թաղեր, օրինակ, Սամաթիա, Գումգաբու, Բերա, անգամ մը ցնցուին, նոր կազմակերպութիւնով մը տեղ բանան թարմ ուժերու: Երբ յաջողուած է ատ, ուրիշ թաղեր շուտով կը փութան օրինակել:

Մեր թաղային հաստատութեանց մէջ, ընտրանքով, կրնան մեծապէս օգտակար ըլլալ Սահմանադրականցիներ: Ասոնց ուսուցման մէջ հաստատ ուղղութիւն մը կայ, պատահականութիւնը գործ չունի: Եւ որպէս զի որոշ գործունէութիւն մը զգալի ըլլայ, միեւնոյն հաստատութեանը մէջ պաշտօնի կոչելու է երեքէն ոչ պակաս ուսուցիչներ: Այն ատեն ցնցումը կը սկսի տեղացի ուսուցիչներու մէջ, և փոխադարձ շփումը կ'ունենայ իր լաւ արդիւնքները:

Սահմանադրական տարին աւելի տուաւ գլխաւորաբար ամէն տեղ, որ մեր բարոյական սնանկութիւնները երեւան գան: Դպրոցներու մէջ ուսանողները, կապուկոտոր ամէն պարտականութեանց, անիմաստ ընդվզումներով տեղի տուին ողորմելի ըմբռնումներու, իսկ վարչական թուլութիւն մը լոկ հանդիսատես եղաւ:

Երբ Բարլամէնդը վարժարանական հարցը ունեցաւ օրակարգին մէջ, ամէն բերան խօսելիք մը ունեցաւ իրաւունքի մը սպառնացող վտանգին դէմ: Անցաւ հովը առանց իսկ շիւղ մը երերցնելու, և այսօր նոյն անհոգութիւնը, նախկին մոռացութիւնը իրաւունքներու ազատ գործադրութեանը:

Ցնցուինք քիչ մը, կազմակերպուինք քիչ մը:

ՀՐԱՆԴ

ՏԻԳՐԻՍԻ ԱՓԵՐԷՆ

Կրետէի միթինկէն՝ եզրակացութիւն.— Օսմ. Ազգ. տօնը.— Արտագաղթի հոսանքը՝ Տ. Կերտէն ալ.— Ամառը եւ ջուրի խնդիրը.— Լսարանները.— Թելադրութիւններ.— Կրթ. գործը.— Տանըմարքացի գրագէտ-թղթակից մը՝ Տ. Կերտի մէջ:

Տիգրանակերտ, 9 Յուլիս

Օսմ. հայրենիքին կուրծքին վրայ՝ բռնակալութեան շրջանէն բացուած վերքերէն վերջինը,— կը սիրենք ա՛յնպէս յուսալ,— Կրետէի խնդիրը, բոլոր անկեղծ օսմանցիներուս յուզում պատճառած ըլլալով, տեղւոյս հայ համայնքն ալ փութաց մասնակցիլ, Իթթիհատի կազմակերպած բողոքի մեծ միթինկին, 27 յունիսին: Հ. Յ. Դաշնակցութեան հրաւէրով և պաշտ. մարմիններու համաձայնութեամբ, նոյն օրը, ժամը 6ին, բոլոր յարանուանութիւններէն կազմուած խուռն բազմութիւն մը հաւաքուելով Ս. Կիր. Մայր եկեղեցւոյ գաւիթը, բազմաթիւ դրօշներով և հայրենաշունչ երգերով մեկնեցաւ կառավարական կեդրոնատեղին, ուր զանազան ճառախօսութիւններ տեղի ունենալէ վերջ, հաւաքական բողոքագիրը հեռագրուեցաւ Բ. Դուռ: Ահաւասիկ անկեղծօրէն խանդավառ ցոյց մըն ալ, որ կուգայ կրկին շեշտել սա՛ բիւրիցս ապացուցուած իրողութիւնը, թէ Հայն անջատական ցնորքներ [illegible] զատ, թշնամին է ուրիշներու կողմէ կատարուած ասանկ փորձերու:

⁂ Ասիկա հաստատուած է անցեալին մէջ, հաստատուեցաւ այժմ եւս, ու պիտի հաստատուի ամէն առթիւ, ինչպէս վաղն ալ, 10 յուլիս, ուր պիտի տօնուի Օսմ. Ազգային Զատիկը, Սահմանադրութեան առաջին տարեդարձին առթիւ, որուն մասնակցելու կը պատրաստուի հայ համայնքը, սրտագին եռանդով: Սակայն բոլոր այս փայլուն հաստատումներն ինչո՞վ փոխարինուած են ցարդ և ինչո՞վ պիտի փոխարինուին այսուհետեւ արդեօք...:

⁂ Տիրող ու տակաւ սաստկացող աղքատութիւնը, ապագայի անորոշութեան հետ, տեղի տուած են, ինչպէս բոլոր գաւառներու մէջ, հո՛ս ալ, յուսահատական արտագաղթին՝ դէպ ի Ամերիկա: Անցեալ շաբթու, խումբ մը երիտասարդներ ալ մեկնեցան: Միեւնոյն ատեն, վերադարձող ցանցառ խմբակներ ալ կան: «Ինչ կը բերեն արտասահմանէն» խորագրով ուսումնասիրութեամբ մը, Արեւելքի մէջ, անկէց առաջ, այս յուզիչ հակապատկերը վերլուծուած և հարկ եղած թելադրութիւնները ներկայացուած ըլլալով արդէն, պիտի փափաքէի որ լրագրութիւնն աւելի ուժ տար միշտ՝ այդ ուղղութեան, փոխանակ «մի՛ գաղթէք»ի կոչերուն, որոնց մտիկ ընող չկայ, ինչպէս կը տեսնէք, որքան ալ մեր ամենուս սրտէ՛ն խօսին այդ կոչերը: Գաղթը՝ տնտեսական-կենսական հրամայող պատճառներու բնական արդիւնքն է. և պատճառները տակաւին չջնջուած, արդիւնքը չէ՛ կարելի ջնջել... սրտառուչ կոչերով:

⁂ Քաղաքս ունի ծանրակիր ամառ մը և նոյնքան ծանրակիր՝ ջուրի խնդիր մը: Տարապայման տաքը չզգացնելու համար, բնակիչները կը սպառեն ահագին քանակութեամբ սառոյց... անմաքուր սառնարաններու մէջ պատրաստուած ու կուլ կուտան նոյնքան աւելի ջուր կամ սառնոյշ, շատ աւելի միքրոպալից ու վատառողջ: Այս ամէնուն միացնելով պտուղներու չափազանց գործածութիւնը, հակառողջապահիկ ապրուածքի ուրիշ բազմաթիւ պարագաներով ալ, հիւանդութիւններն ու մահերը կատարեալ հիւանդանոց մը կը դարձնեն քաղաքը, աշնանամուտը հազիւ սկսած:

Բոլոր ասոնք, մի առ մի ուսումնասիրած եմ, Արեւելքի մէջ, ատենին: Այժմ՝ ամէնէն հիմնականը պիտի շեշտեմ, որ է՛ն լքուածը կը մնայ, սակայն: Ջուրի երեք տեսակներուն գլխաւորն է «համբուաթ»ը, աշխարհիս ամէնէն սքանչելի և առողջարար ջուրերէն մին, իր բղխա՛ծ տեղը, քաղաքէս քանի մը ժամ հեռու, ուրկէ հոս կուգայ կամարակապ ջրուղիներով: Ասոնք, սակայն, քայքայուն ու մեծ մասով վրան-բաց ըլլալով, այդ չքնաղ ջուրը շատ աղտոտ վիճակով քաղաք կը հասնի, և տեղի կուտայ, իր կարգին զանազան հիւանդութեանց: «Մետաղեա՛յ խողովակ-ջրուղի», ա՛ս է միակ միջոցը, զոր շեշտած ենք ժամանակին. Ստրկական շրջանի ստրուկի լռութի՞ւնը՝ դեռ: Հանգանակով ու պաշտօնական թախանձանքներով իր պարտքը ճանչցնելու է քաղաքապետութեան:

⁂ Կիրակնօրեայ լսարանները կը շարունակուին ամէն կողմ: Փափաքելի էր որ ասոնց բոլոր նիւթերը մասնաւոր ծրագրի մը ենթարկուէին, ուր նուազ տեղ ունենար հռետորականը, քանի որ պարզուկ ժողովուրդի՛ն է որ կ'ուղղուին, և աւելի՝ տնտեսականն ու առողջապահականը, միշտ այժմէական-գործնական օրինակներով:

⁂ Ուսումն. Խորհուրդէն յետոյ, նոր հոգաբարձութիւնով մըն ալ օժտուեցան Ս. Կիր. վարժարանները—վերընտրուած են հիներէն երեքը և Ուսումն. Խորհուրդէն երկու ներկայացուցիչ.— Տեարք՝ Յ. Ղազիկեան (ատենպ.), Յ. Թրքանճեան (ատենդ.), Յար. Աճէմեան (գնձպ.), Կ. Սմսարեան, Յ. Քեաթիպեան, Տ. Պէքճիպաշեան, Յր. Կիրակոսեան, Յ. Շահինեան, Մ. Մեղրիկեան: Մեր մաղթանքները՝ համր. շնորհակալիքին հետ: Կրթ. գործը կ'ամբողջանայ տակաւ. զանազան պէտքերէն՝ տնօրէնի պէտքը գոհացուած է այս շրջանին: Կոչուած են՝ Պաղտատէն՝ Մ. Սրվաճեան էֆ. և Երզնկայէն՝ Կ. Տ. Խաչատուրեան էֆ., բազմամեայ փորձ պաշտօնեաներ:

Այս անգամ դասերու մասին, չորս թելադրանքներ միայն, իբր խղճի պարտք: Ա. Ընդհ. Աշխարհգր. Մանկ. Ա.էն սկսիլն անբնական է. Նախ ճանչնալու է դասարանը, դպրոցը, եւն. ապա՝ տեղ. Աշխարհագրութիւն, այսպէս՝ աստիճանաբար: Բ.— Ընդհ. Պատմ. և Աշխրհգր. իրարու լրացուցիչ են. Նոյն ուսուցչին տալու է: Գ.—Հայ. Քերկ.ը սկսելու է Գ. դասարանէն հազիւ. լեզուին գործնականը դեռ չսորված՝ տղան չի մարսեր տեսականը: Դ.— Չորս լեզուներէն 3ը միայն պարտաւորիչ ընելու է, առանց խճողելու: Գաւառացի՛ է տղան: Այս առթիւ, հարկ կա՞յ յիշելու Վոլթէրի կուռ հեգնութիւններէն մէկը.— «Տղա՛ս, վստա՛հ եղիր, որ այն օրն ուր «գրաստ»ը խօթը լեզուով հեգել գիտցար, անկէ բնաւ տարբերութիւն չպիտի ունենաս...:»

⁂ Վերջերս հոս հասաւ Տանըմարքայի գրագէտ-թղթակից՝ Մ. Սիկլիու Օ. Բաթիւսօն, որ պատիւ ըրաւ մեզի այցելելու, տեղւոյս մեր մէկ պաշտօնակցին հետ. ան մտերմական թարգմանի դեր կատարեց: Այցաքարտերնիս փոխանակելէ վերջ, ուզեց տեսնել Արեւելքի մէկ թերթը, զոր իբր նմոյշ պահեց խնամով: Անկեղծ ու հմուտ երիտասարդ մըն է: Հեղինակած է երկու ստուար հատորներ՝ Ռուսիոյ և Պարսկաստանի մասին. պատրաստելու վրայ է երրորդ հատոր մը, Թուրքիոյ շուրջ, ուր Հա՛յն ալ իր կարեւոր տեղը պիտի ունենայ: Հայը՝ խիստ փոքրաթիւ ու շատ՝ նախնական բարքերով ժողովուրդ մը կը կարծեն եղեր՝ Տանըմարքայի մէջ: Այս լուրջ զբաղումներէն զատ, բանաստեղծական ճաշակ ալ ունի Մ. Բաթիւսօն, իբր ճշմարտապէս վարդացած անձ:

ԼԵՒՈՆ ՍՐԱՊԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՇԷՐՊՈՒՐԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Պերլինի լրագիրներէն շատերը կը խօսին Շէրպուրի մէջ Ֆրանսայի նախագահին ու Ռուսիոյ կայսեր կողմէ արտասանուած բաժակաճառերուն վրայ՝ անոնց բոլորովին խաղաղասիրական հանգամանքը մատնանիշ ընելու համար: Քէօյց Զայդունկ կ'ըսէ թէ այդ երկու բաժակաճառերը իբրեւ աշխարհի խաղաղութեան գրաւոր հաւաստիքներ, համակրութեամբ միայն կրնան ընդունուիլ Գերմանիոյ մէջ: Գերման թերթը կը յարէ.— «Գիտենք թէ ֆրանսական ժողովուրդին մեծամասնութիւնը խաղաղասէր է և տրամադիր չէ պատերազմական արկածախնդրութեանց մէջ նետուելու: Պեռքէի մէջ մեզ հաւաստեցին թէ Զարը պիտի լմնայ այն տեսակ դաշնակցութեան մը մէջ որ Գերմանիոյ հանդէպ յարձակողական հանգամանք մը առնայ: Զարին ու Ֆալիէռ նախագահին կողմէ տրուած խաղաղասիրական ապահովութիւններն են որ ֆրանսական ու ռուսական ժողովուրդներուն և եւրոպական բոլոր ազգերուն կը հասկըցնեն Շէրպուրի տեսակցութեան արդիւնքը:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.— Թէհրանէն կը հեռագրեն Ֆրանքֆուրդեր Զայդունկի թէ նախորդ Շահին հաւատարիմ մնացած զինուոր խումբերը, որոնք լեռները կը գտնուէին, իրենց տեղերը դրկուեր են: Գողութիւն և աւարառութիւն կատարած ըլլալնուն համար է որ Խազախները և ազգայնականները անոնց վրայ յարձակեր են: Շատերը վիրաւորուեր ու մէկ քանին ալ սպաններ են: Աւազակները զինընկեց եղած են: Ամէն օր մահու պատիժ կը գործադրուի: Հակայեղափոխութեան մեծ հեղինակ մը՝ Էմիր Պահատար Ճէնկ ռուս դեսպանատան կողմէ Զինուորական Ատեանին յանձնուեր է: Պարսիկ նոր կառավարութիւնը մտադիր է գերման սպաներ հրաւիրել՝ պարսիկ բանակը վերակազմելու համար: Կը կարծուի թէ Թէհրանէն քիչ ատենէն մասնաւոր պատուիրակութիւն մը Պերլին պիտի ուղեւորի՝ Ահմէտ Միրզա Շահին գահակալութիւնը ծանուցանելու:

ՄԱՐՈՔ.— Ֆէզէն առնուած վերջին լուրերու նայելով, այդ կողմերը հան-

---

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի (1)

ԺԱՆ ՏԸ ԼԱ ՀԻՐ

ՋՈՒՐԻՆ ՄԷՋ ԱՊՐՈՂ ՄԱՐԴԸ

ԱՐԿԱԾԱԽՆԴՐԱԿԱՆ ԵՒ ՍԻՐԱՅԻՆ ՎԷՊ

ՆԱԽԱԲԱՆ

Մօհիզէք եւ անանուն նաւը

Քապրա կղզեակին մէջ կը գտնուինք, որ Պալէարեան արշիպեղագոսին մաս կը կազմէ՝ Միջերկրականի արեւմտեան կողմը:

Դեկտեմբեր ամսուն մէջ ենք, իրիկուան ժամը եօթը: Խոր մթութիւնը թափանցող նշոյլ մը կ'երկարի երկու պատուհաններէն տան մը, որուն սպիտակ զանգուածը հազիւ հազ կը զանազանուի:

Ծովուն ալիքները կատաղօրէն կը զարնուին այն ապառաժին, որուն վրայ շինուած է այդ տունը: Հովը թախծոտ սուլումներ կ'արձակէ խարակի ծերպերուն մէջէն...:

Տան շուրջը, ժեռուտ և ամայի կղզեակին վրայ, անապատ մը կը տարածուի ուրիշ աւելի սոսկալի անապատի մը մէջտեղ, այն է փոթորկուած ծովը:

Յանկարծ պայթում մը լսուեցաւ ալիքներու և հովուն՝ շառաչիւնին մէջէն: Միեւնոյն ատեն մարդ մը դուրս ելաւ խորհրդաւոր մթութեան ծոցէն և տան առջեւ ցցուեցաւ, պատուհանէ մը եկած ճառագայթներուն մէջ: Ձեռքը բռնած էր ծխացող րէվոլվէր մը: Սեւ ու մեծ վերարկուի մը մէջ փաթթուած էր այդ մարդը, և գլխուն վրայ քաշուած կընգուղ մը բոլորովին կը ծածկէր դէմքը:

Զէնքի պայթումէն երկու վայրկեան ետքը, որ շատ որոշ կերպով լսուած էր շարունակական ժխորին մէջ, տան դուռը բացուեցաւ, մինչեւ այն ատեն անտեսանելի մնացած: Մարդը արագաքայլ ուղղուեցաւ դէպ ի այդ դուռը: Հազիւ սեմէն ներս մտած, դուռը գոցուեցաւ: Լայն նրբանցքի մը մէջ կը գտնուէր մարդը, որ իր առջեւ տեսաւ սեւամորթուհի մը, ոտքի վրայ կանգուն, խոնարհ և ծանրախոհ երեւոյթով:

—Ազդանշանը լսեցի, ըսաւ կինը:

Այն ատեն մարդը վար ձգեց իր վերարկուին փեշերը. կրկնոցակով սեւ պատմուճան մը կը կրէր, որ ճէզուիթներու յատուկ է:

—Աբեղա՛ն է եղեր, շշնջեց սեւամորթուհին, յարգական խոնարհութիւն մը ընելով:

—Ո՞ւր է տէրը, հարցուց մարդը այնպիսի ձայնով մը որ բնականէն հրամայողական ու բիրտ էր:

—Տէրը հոն է և ձեզի կը սպասէ:

Սպասուհին կոխեց նրբանցքին միջնորմին վրայ հաստատուած հաղորդիչ գործիքին ճերմակ կոճակին վրայ: Զանգակ մը հնչեց և կէս վայրկեան յետոյ՝ միջնորմին մէկ մասը կողմնակի սահեցաւ, բարձր ու լայն դուռ մը երեւան բերելով. դրան թեւերէն մէկը լռիկ թաւալեցաւ իր ծխնիներուն վրայ:

—Հաճեցէք ներս մտնել, հայր, մրմնջեց սեւամորթուհին:

Աբեղան երկու քայլ առաւ դէպ ի առաջ: Մինչ դուռը կը գոցուէր իր ետեւէն, մարդը փակեց աչքերը, շլացած այն շողշողուն լոյսէն որ ընդարձակ սենեակը կը լուսաւորէր: Միեւնոյն ատեն խանդաղատագին ձայն մը լսեց, որ կ'ըսէր.

—Բարի եկար, Փիւլպէ՛ր:

Աբեղան աչքերը բացաւ, թրթռուն ծիծաղ մը արձակեց, և իրեն երկարած ձեռքերը բռնելով, գոչեց.

—Վերջապէ՛ս, կը տեսնեմ երեսդ, Օքսիւս:

—Այո՛, յարեց տէրը: Եւ, ինչպէս երդուած էինք, յաղթական ելանք:

—Ուրեմն յաջողեցա՞ր:

—Յաջողեցայ:

—Օրանը ի՞նչ եղած է...:

—Օրան-կութանը ձուկ եղած է, կապիկ ըլլալէ չդադրելով:

—Ջուրին մէջ կ'ապրի՞ և կը շարժի:

—Շնաձուկի մը պէս:

—Հողին վրայ չի՞ բնակիր:

—Բոլոր կապիկներուն պէս:

—Վերջապէ՛ս, գոչեց աբեղան թեւերը երկինք բարձրացնելով:

—Դժբախտաբար մանչ զաւակ չունեցայ, թէեւ կը սպասէի, յարեց տէրը աւելի մեղմ ձայնով մը...:

Փիւլպէրի գոյնը նետեց: Բայց Օքսիւս վրայ բերաւ.

—Այդ պատճառաւ հոս կանչեցի քեզ, որովհետեւ ծանրակշիռ է գործը: Երէկ առտու, Պէրթ մեր առաջին զաւակը ծնաւ...: Աղջիկ մըն է...:

—Աղջի՛կ մը, գոչեց աբեղան ուժգնօրէն: Ինչ փոյթ...: Քեզի պէտք եղած տղան կը գտնեմ ես...: Պէրթ աղջիկ մը ունեցած է: Աւելի լաւ...: Պէրթ քոյրս է...: Եթէ երբեք մանչ մը ծնած ըլլար, ինծի այնպէս կը թուի որ ուժ չպիտի ունենայի քեզի թոյլ տալու որ հարկ եղած անդամահատութիւնը կատարես քու զաւկիդ, այսինքն Պէրթի զաւկին վրայ...: Որովհետեւ եթէ երբեք սպաննած ըլլայիր զայն...: Բայց մեր ծրագիրները այնքան մեծ ու ահարկու են որ տղու մը կեանքը, ըլլա՛յ ան իմ զաւակս կամ ձերինը, կարեւորութիւն չունի...: Բայց, ինչպէս

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. երես)

դարատեւեն կը տիրէ։ Մէկ քանի օր առաջ անկարեւոր ընդհարում մը կատարուեր է Մուլա Հաֆիզի զինուորներուն և Հիայնայի ապստամբներուն միջև։ Ռիֆի մէջ Սպանիացիներուն հետ կատարուած ճակատամարտները անտարբեր կը թողուն Ֆէսի ժողովուրդը. բայց նոյն տեղի Պէրպէրներուն մէջ յուզում կը տիրէ։ Թանճէրի, Թէդուանի և Էլ-Գսարի մէջտեղերը գտնուած բոլոր լեռնական ցեղերը նամակներ ստացան Մարոքի գահուն թեկնածուէն, որպէս զի Ռիֆի իրենց կրօնակիցներուն օգնեն՝ Սպանիացիներուն դէմ կռուելու համար։ Չի յուսացուիր որ այդ կոչը արդիւնք մը ունեցած ըլլայ, սակայն ցոյց կուտայ թեկնածուին մտադրութիւնը, որով կ'ուզէ անհետացնել իրեն դէմ եղած անժողովրդականութիւնը՝ Մէլիլլայի մօտ հանքերու շահագործումը արտօնած ըլլալուն հետեւանքով։

—Ֆէսէն կը հեռագրեն թէ Մարոքցի բարձրաստիճան երեք պաշտօնատարներ զինուորներով Ռիֆ պիտի երթան՝ հրաւիրելու տեղացիները որ դադրեցնեն Սպանիացիներուն դէմ թշնամութիւնները։ Ուրիշ զինուորներ ալ Անճէրա պիտի երթան, ուր Ռայսուլի կը պատրաստուի մաքառիլ ապստամբ ցեղերուն դէմ։

ԳԵՐՄԱՆ ՍԱՒԱՌՆԱԿԸ.—Պերլինէն երեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն.— Ցէբէլին Բ. սաւառնակին մեկնումը նորէն յետաձգուեցաւ, պատուակին պատահած արկածի մը հետեւանքով։ Սաւառնակը հազիւ թէ մէկ քանի հարիւր մեդր տեղ գացած էր, երբ պատուակը կոտրելով գետինը ինկաւ։ Ցէբէլին Բ. ետ դարձաւ և վար իջաւ։ Կոմս Ցէբէլին մեծապէս վշտացած է այդ նոր արկածին համար։

Պ. ԳԼԷՄԱՆՍՕ, Ֆրանսայի նախորդ նախարարապետը, Գարլսպատի մէջ ինքզինքը դարմանելէ ետքը, ուսումնասիրական ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ Հունգարիոյ և պալքանեան թերակղզիին մէջ։ Պ. Գլէմանսօ մտադիր է հատորի մը մէջ ամփոփել իր ուսումնասիրութեանց արդիւնքը։

ՏՈՆ ՔԱՐԼՈՍ, Սպանիոյ գահուն թեկնածուն, որուն մահը ծանուցուեցաւ, դրամական գումար մը և սուրբերու թանկագին նշխարներ կտակած է Պապին։ Տոն Քարլոսի թողած գումարը տասը միլիոն Ֆր. է։

ՊԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԸ.— Ամերիկեան կառավարութիւնը երբ Ֆրանսայէն ստացաւ Պանամայի Ջրանցքին շինութիւնը, աշխատութիւնները արտօնող օրէնք մը քառասուն միլիոն անգլիական ոսկիի ծախք մը սահմանած էր։ Քիչ ժամանակ ետքը այդ գումարը բարձրացաւ երեսունըութ միլիոնի։ Հիմակ ալ նոր օրէնք մը կ'արտօնէ ամերիկեան կառավարութիւնը 89,400,000 անգլիական ոսկիի փոխառութիւն մը կնքել Պանամայի Ջրանցքին շինութեանը համար։ Մասնագէտներ կ'ըսեն թէ այդ գումարն ալ անբաւական է հիմակուան յատակագծերուն համաձայն շինելու Պանամայի Ջրանցքը։ Ամերիկեան կառավարութիւնը, առաջները հարիւրին երկու տոկոսով դրամ կը գտնէր, սակայն փոխ տուողները այս նոր փոխառութեան հանդէպ խստապահանջ են, որով տոկոսը բարձրացած է հարիւրին երեքի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԱՀԼԻՃԸ.— Ներքին գործոց նախարար Ֆէրիտ փաշայի հրաժարականին նկատմամբ Եպարքոսը սա յայտարարութիւնը ըրաւ Լա Թիւրքիի խմբագիրներէն մէկին.— «Ֆէրիտ փաշա հարկադրուեցաւ հրաժարիլ Ներքին գործոց նախարարութեան պաշտօնէն։ Երեկ իրիկուն սա նամակը ստացայ Ֆէրիտ փաշայէ.

«Ասկէ առաջ զիս Այտընի կուսակալ կարգեցիք։ Այդ պաշտօնին մէջ պարտականութիւնս կատարեցի և բոլոր ջանքերս նուիրեցի հայրենիքիս ծառայութեանը։ Ետքը Ներքին գործոց նախարարի պաշտօնին կոչեցիք զիս. հոն ալ ինչ որ կարելի էր ըրի՝ հայրենիքիս շահերուն ծառայելու համար. սակայն կարգ մը բաներու հետեւանքով չեմ կարծեր թէ պիտի կրնամ շարունակել պաշտօնս։ Կը խնդրեմ Ձեր Բարձրապատուութենէն որ ընդունի հրաժարականս։»

«Այս նամակը ստանալուս հեռագիր մը ուղղեցի Երեսփ. Ժողովին դեր-ատենապետ Թալաթ պէյի, որ Եւրոպա կը գտնուի՝ խնդրելով որ ընդունի Ներքին գործոց նախարարի պաշտօնը։ Թալաթ պէյէն նպաստաւոր պատասխան ստացայ և վաղը պիտի հրատարակուի անոր անուանումը վաւերացնող կայս. Իրատէն։» Խմբագիրը ըսաւ թէ ուրիշ նախարարներու հրաժարականին վրայ ալ կը խօսուի, մանաւանդ Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի։ Եպարքոսը պատասխանեց թէ տեղեկութիւն չունի, թէ այդ զրոյցները սխալ են և թէ ուրիշ հրաժարում չկայ։

—Ֆէրիտ փաշա իր ծննդավայրը՝ Աւլոնիա պիտի երթայ։

—Վերջին լուրի մը նայելով կայս. Իրատէ մը վաւերացուցած է Թալաթ պէյի անուանումը՝ իբրեւ Ներքին գործոց նախարար։

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Բարիզէն հինգշաբթի թուականով առնուած հեռագրի մը նայելով, Թան իր խմբագրականով խստիւ կը պախարակէ Կրետացիներուն յարձակողական ընթացքը և խորհուրդ կուտայ հանդարտութեամբ համակերպիլ մեծ տէրութեանց որոշումներուն։ Թան կը յարէ թէ հակառակ պարագային մեծ տէրութեանց զինուորները նորէն պիտի գրաւեն Կրետէն։

—Եէնի Կազեդա կը հերքէ այն լուրը թէ Կրետէ գտնուող հելլէն սպաները ետ կոչելու մասին Բ. Դուռը ծանուցագիր մը տուած ըլլայ Աթէնքի կառավարութեան։ Այդ զեկոյցը բերանացի եղած է հելլէն դեսպան Պ. Կրիբարիսի։

Բ. Դրան ծանուցագիրը. — Բ. Դուռը հեռագիր մը ուղղեց Աթէնքի օսմ. դեսպան Նապի պէյի՝ Յունաստանի նախարարապետին ու արտաքին գործոց նախարարին կարդացուելու համար։ Նապի պէյ այսօր պիտի կատարէ այդ պաշտօնը։ Աւասիկ այդ հեռագիրը.

«Բ. Դուռը ապացոյցներով հաստատեց թէ Կրետէի խնդրոյն մէջ հելլէն կառավարութեան ընթացքը արդար ու իրաւացի չէ։ Թէեւ հելլէն կառավարութիւնը վերջերս չուզեր ըստ երեւոյթին շահագրգռուող նկատուիլ Կրետէի խնդրոյն, սակայն այսօր նախարարապետ Պ. Ռալլիի խոստովանութեամբը հաստատուած է որ առաջուընէ ի վեր ամէն ինչ ըրած է հիմակուան վիճակը պատրաստելու համար։ Ասկէ առաջ թէեւ Պ. Թէոդոքիսի նախորդ դահլիճը ամէն ատեն բարեկամական ապահովութիւններ կուտար օսմ. կառավարութեան և մեր պահանջումներուն ու ազդարարութեանց հանդէպ կը վստահեցնէր թէ կատարուած յարձակումները ու կեղեքումները տեղի չեն ունեցած, սակայն այս անգամ Պ. Ռալլիի յայտարարութիւններովը հաստատուած է որ այդ կեղեքումները ու յարձակումները մեր երեւակայածէն աւելի են. տրուած ապահովութեանց խաբէութիւնն ալ յայտնի եղած է։ Թէոդոքիսի դահլիճին կողմէ տրուած ապահովութեանց հակառակ, դարձեալ նախարարապետին խոստովանութեամբը երեւան եկած է թէ Մակեդոնիայի մէջ երկու հարիւր հելլէն սպաներ կան և մեծաքանակ զէնք ու ռազմամթերք ներածուած են։ Հետեւաբար հելլէն կառավարութեան ընթացքին արդարացի և ուղիղ ըլլալուն վրայ պնդելը ճշմարտութեան դէմ խօսելու նշանակութիւնը ունի։ Անուրանալի պարագայ մըն է նաեւ թէ Բ. Դուռը չի կրնար կոյր զկուրայն հաւատալ Պ. Ռալլիի կողմէ տրուած այն ապահովութեանց թէ ասկէ վերջը զէնք ու ռազմամթերք պիտի չներածուին, թէ հիւպատոսներու միջամտութեան առաջքը պիտի առնուի և թէ հելլէն սպաները իրենց ծննդավայրերը պիտի վերադառնան։ Անշուշտ ամէն ոք պիտի հաստատէ մեր իրաւունքը՝ ամէն պարագայի մէջ անհրաժեշտ ու բացարձակ ապահովութիւն պահանջելու կառավարութենէ մը որ մեզ դէմ բարեկամութեան ու անկեղծութեան հակառակող այդ կարգի ընթացքներու մէջ կը գտնուի։ Ուստի մեր դեսպանը հելլէն կառավարութենէն պաշտօնապէս պիտի պահանջէ՝ բացարձակապէս յայտարարել օսմ. կառավարութեան թէ Կրետէն գրաւելու միտք մը չի սնուցաներ և թէ այդ կերպով մեկնուելիք ամէն տեսակ ընթացքներ անընդունելի կը նկատէ։»

Եէնի Կազեդա կ'ըսէ թէ Բ. Դուռը այս պահանջման համար եթէ յարմար ժամանակի մը մէջ պատասխան չստանայ, Աթէնքի օսմ. դեսպանը, առաջին քարտուղարին հետ, անսահման արձակուրդով Կ. Պոլիս պիտի կոչուի և դեսպանատան մէջ միայն երկրորդ քարտուղար մը պիտի գտնուի՝ ընթացիկ գործերը կարգադրելու համար։

—Թուրքիոյ զանազան մասերուն մէջ միտինկները կը շարունակուին Կրետէի մասին։

—«Քօրէսբօնտէնց Պիւրօ» կ'իմանայ թէ Օսմ. Մ. ու Յ. Կոմիտէն որոշեր է ազգային բանակ մը կազմելով հելլէն սահմանագլուխին վրայ յարձակիլ, եթէ մինչեւ ութ օր չկարգադրուի Կրետէի խնդիրը։ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ ալ կ'ըսէ թէ որոշուած է որ օսմ. նաւատորմը յանկարծական ցոյց մը կատարէ Կրետէի առջեւ։ Եէնի կազեդա չի հաւատար այդ երկու լուրերուն։

—Բոսֆոր կ'ըսէ թէ Կ. Պոլսոյ օտար դեսպանները համակարծիք չեն Բ. Դրան այն ընթացքին որով ան Կրետէի խնդրոյն համար ուղղակի Յունաստանի կը դիմէ, պաշտպան չորս տէրութիւնները չէզոքացընել ուզելով։ Դեսպաններէն մէկը նոյն իսկ յայտարարեր է որ Թուրքիոյ այդ ընթացքը բոլորովին անտեղի է։

—Կէլիպոլլէն կը հեռագրեն Թասվիրի Էֆքեարի թէ վաղը՝ կիրակիէն սկսեալ խիստ «պոյքոթաժ» մը պիտի կատարուի նոյն նաւահանգիստը ժամանելիք հելլէն շոգենաւերու և ապրանքներու մասին։ Նոյնը կը հեռագրեն նաեւ Գըրգ-քիլիսէէն։

—Կրետէի օտար հիւպատոսները տեղւոյն արտաքին գործոց խորհրդականէն պահանջեր են վար առնել դրօշը, սակայն ամէն կողմէ հաստատ մտադրութիւն կը յայտնուի որ հելլենական դրօշը մնայ։

—Օսմ. դեսպանները տեղեկագրած են Բ. Դրան թէ մեծ տէրութիւնները համակարծիք են օսմ. վեհապետական իրաւունքները պաշտպանելու Կրետէի մասին։

ՕՍՄ. ՍՊԱՆԵՐ օգոստոս 2/15ին փոխադարձ այցելութեան համար Սոֆիա պիտի երթան՝ Ֆէրտինանտ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

ԽՕՐՀՐԴԱՐԱՆԸ երբ Չըրաղանի պալատը փոխադրուի, հին շէնքը պիտի յատկանայ օսմ. Համալսարանին։

ԲԱԽՏԱՒՈՐ ՄԱՐԴԸ. — Անատոլըի երկաթուղիին պաշտօնեաններէն մէկը, գործի համար Անատոլը երթալուն առթիւ, իր ունեցած Քրէտի Փոնսիէ Էժիբսիէնի երկու թուղթերը կը յանձնէ Քրէտի Լիոնէի։ Պաշտօնեանները քննութիւն կատարելով կը հաստատեն թէ ատոնց մէկը ութ ամիս առաջ հարիւր հազար Ֆր. շահած է վիճակահանութենէն։

ՍԷԼԱՄԼԸՔԸ, երէկ, տեղի ունեցաւ Տոլմա Պաղչէի մզկիթին մէջ։ Սուլթանը, ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը, Պալմաճը Չիֆթլիկի գնաց և իրիկուան Տոլմա Պաղչէի պալատը վերադարձաւ։

ՏԷՐՍԻՄԻ ՄԷՋ.— Առանց ո և է ընդդիմութեան Տէրսիմ մտած են օսմ. զօրքերը, որոնց պաշտօնն է ապստամբները զսպել և այդ կողմերը խաղաղեցնել։ Գեղացիները ուրախութեան մեծ ցոյցերով ընդունած են զօրքերը՝ երբ իրենց ազատարարները նկատելով։ Իպրահիմ փաշա Տէրսիմ կը գտնուի։

ՕՍՄ. ՔՈՄԻՏԷԻ անդամները վաղը իրենց կեդրոնատեղիին մէջ, Պոլիս, գումարում մը պիտի ունենան, կարեւոր խնդիրներու վրայ վիճաբանելու համար։

Բ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ.— Ֆօն տէր Կոլց փաշա, երէկ, Էտիրնէ մեկնեցաւ, բարձրաստիճան սպաներու ընկերակցութեամբ։ Զօրավարը, արձակուրդով Գերմանիա երթալէ առաջ, ուզած է Բ. զօրաբանակին զինուորներուն տօկունութիւնը և սպաներուն զինուորական կրթութեան աստիճանը քննել։ Կ. Պոլսէն ընկերակցող սպաները նկատի պիտի առնեն գերման ռազմագէտին դիտողութիւնները և քննադատութիւնները, ռազմափորձերու շարժման մէջ։ Ծերասկուական Սամի փաշա կ'ընկերանայ Ֆօն տէր Կոլց փաշայի։ Ռազմափորձերը վաղը պիտի սկսին և չորս օր պիտի տեւեն։ Մեկնելէ առաջ, զօրավարը, երէկ առտու, մտերմական սեղան մը տուաւ ընկերակցող սպաներուն։

—Օտար թերթ մը կ'ըսէ թէ կարծիքի անհամաձայնութիւններ ծագած են Ֆօն տէր Կոլց փաշային և օսմ. բանակի բարձրաստիճան սպաներուն միջեւ։

ԹՈՒՐՔ ՌԷԱՔՍԻՈՆԷՐՆԵՐ ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՅ ՄԷՋ.— Պուլկար լրագիրները կ'ըսեն թէ, ազատարար բանակին Պոլիս մտնելէն յետոյ, երբ ռէաքսիօնէրները սկսան հալածուիլ, ատոնցմէ ոմանք Պուլկարիա խոյս տուին, և գլխաւորաբար իսլամ բնակչութեան կեդրոններ, ինչպէս Ռուսճուք, Շումլա և Վառնա։ Այդ ռէաքսիօնէրները մոլեռանդութիւն կը քարոզեն թուրք գիւղացիներուն, գրգռելով զանոնք ընդդէմ Երիտասարդ-Թուրքերուն։ Մէկ քանի տեղեր, ուր լուսամիտ Թուրքեր կը գտնուին, հոսանք մը գոյացած է այդ յետադիմական բրօբականտին դէմ։ Երկու կուսակցութիւններու բաժնուած են, և կը վախցուի որ վէճեր պատահին։ Պուլկար թերթերը կը յանձնարարեն պուլկար կառավարութեան միջոցներ ձեռք առնելու, որպէս զի խռովութիւններ չծագին։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ, մէկ ամիսէն, մասնաճիւղեր պիտի հաստատէ բոլոր կուսակալութեանց և անջատ միւթեսարրիֆութեանց մէջ։

Պ. ԳԼԷՄԱՆՍՕ, Ֆրանսայի նախորդ նախարարապետը, աշնան Կ. Պոլիս պիտի այցելէ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, այսօր, Սուլթանին ներկայանալով, պիտի մատուցանէ Կարոլ թագաւորին մէկ գիրը, որով շնորհակալութիւն կը յայտնէ Սուլթանին գահակալութիւնը ծանուցանելու նպատակով մասնաւոր պատուիրակութիւն մը ղրկուելուն համար։

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏՆԵՐԸ. — Եէնի Կազեդա կ'իմանայ թէ օտար դեսպանները ծանուցեր են Բ. Դրան որ դատարկապորտներու կանոնագրին օտար հպատակներու նկատմամբ կիրարկումը չպիտի կրնայ ընդունուիլ և հետեւաբար հարկ պիտի ըլլայ նախապէս այդ մասին իրենց իրենց մէջ խորհրդակցելով ըստ այնմ որոշում մը տալ։

ԶՐՈՅՑՆԵՐ.— Ինչպէս երէկ ծանուցինք, առջի օրը մայրաքաղաքիս մէջ զանազան զրոյցներ կային. նոյն իսկ կ'ըսուէր թէ Երիտասարդ-Թուրքերու և Նիազի պէյի միջեւ անհամաձայնութիւն ծագած և թէ Նիազի պէյ քսան հազար հոգիով Կ. Պոլսոյ վրայ կը քալէ. միւս կողմէ կ'ըսուէր ալ թէ Մակեդոնիայի մէջ հարիւրաւոր Յոյներ սպաննուեր են։ Այդ զրոյցները, ինչպէս ծանուցինք, աննպաստ ազդեցութիւն մը գործեցին Ղալաթիոյ Սակարանին վրայ և գինները իջան, բայց յետոյ բարձրացան, վասն զի հաստատուեցաւ այդ զրոյցներուն անհիմն ըլլալը։

ԿԻՒՄԻՒՇԽԱՆԷԻ կառավարիչ անուանուեցաւ Խնուսի նախորդ կառավարիչ Ճէմալ պէյ։

ԶԱՐՇԱՆՊԱՅԻ գայմագամ Նազմի էֆ.ի և Ֆաթսէի գայմագամ Րաղըբ պէյի պաշտօնները փոխանակուեցան։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքը, երէկ, Պէօյիւքտէրէ երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ռուսիոյ դեսպան Պ. Չարիքովի։

ԳՈՍՈՎԱՅԻ մէջ Ատանայի արկածեալներուն ի նպաստ կատարուող հանգանակութիւնը մինչեւ հիմա հասած է 3257 ղրուշի։ Կուսակալը և կուսակալի օգնական Յովհաննէս Ֆէրիտ էֆ. 500ական ղրուշ նուիրած են։

ՍՈՒԼԹԱՆԸ, երէկ, Պալմաճը Չիֆթլիկի գտնուած ատեն, իր լուսանկարը հանել տուաւ երկու օրինակ՝ մէկը նաւային հրամանատարի և միւսն ալ զինուորական միշիրի համազգեստով։ Ատոնց մէկը նաւատորմին պիտի ընծայէ և միւսն ալ բանակին։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու թղթատարական նոր վերատեսուչ Պելճիքացի Պ. Սթէրբի պաշտօնը վաւերացաւ կայս. Իրատէով։ Մէկ քանի օրէն Կ. Պոլիս ժամանելով պաշտօնին պիտի ձեռնարկէ։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ մէկ ամիս չափ առաջ Համպուրկէն «Պ. Ս.» հասցէով երկաթէ երեք սնտուկներ ժամաներ են սուրիական Տրիպոլիս։ Ատոնց մէջէն գտնուեր են 151 մաւզէր հրացան ու սուիններ՝ հազար հինգ հարիւր ոսկի արժէքով։

ՕՍՄ. ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՅԼԵՐԳԸ.— Կայս. հրամանով մասնագէտներէ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ պաշտօն ունենալով օսմ. հին ու նոր բոլոր ազգային երգերը քննել և անոնց ամէնէն ընտիրները զատելով, օսմ. ազգային քայլերգ մը պատրաստել։ Սուլթանը, այդ քննութեանց արդիւնքին վրայ, վերջնական որոշում մը պիտի տայ։

ԴՈՆԻԱՅԷՆ հարիւր հոգի, որոնք Ատանայի արկածեալներուն ի նպաստ Եըլտըզի մէջ տրուող հանդէսներուն համար տոմս գնած էին, կ'ըսէ Քուրիէ տ'Օռիան, չեն արտօներ Կ. Պոլիս գալու, բռնելով որ անցագիր չունին։ Հետեւաբար այդ անձերը ետ պահանջեր են տոմսերուն դրամները։

ՌԵՐՍ. Պէօյիւք Բարմագ Գաբու բնակող Էնկիւրիցի Անտոն, որ Պոլսոյ կողմը սափրիչ է, առջի գիշեր ռէվոլվէրով անձնասպանութիւն փորձեց և աճուկէն վիրաւորուեցաւ, բայց կեանքը ազատուեցաւ։ Յուսահատութեան պատճառը ենթակայ եղած հիւանդութիւնն է։

ՔԱՌԹ-ՓՈՍԹԱԼՆԵՐԸ.— Հաճեցէք քառթ-փօսթալ մը ղրկել Կարմիր Աքլոր Ընկերութեան, Պոլիս, Թարագճըլար փողոց, որպէս զի պաշտօնեայ մը ձեր բնակարանը գալով պէտք եղած տեղեկութիւնները հաղորդէ ապառիկ գնումի դրութեան վրայ՝ մայրաքաղաքիս 80 վաճառատուններէն, ուր գինները որոշ են։ Այդ ապառիկ գնումը կրնայ ըլլալ երաշխաւորով մը կամ առանց երաշխաւորի, միջնորդչէքով կամ առանց միջնորդչէքի, և այս վերջին պարագային՝ ապառիկ գնումը կանխիկ գնման պէս կ'ըլլայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱՏ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Վերջին անգամ անցեալ տարի հազիւ ոտքս Պոլիս դրած էի, և ահա այլեւայլ կողմերէ հրաւիրագիրներ ստացայ նորանոր միութիւններու, ընկերութիւններու, քլիւպներու կազմութեան առթիւ։ Դժոխային և ազդեցուցիչ բանակալութեան մը տակ մարդիկ տարիներով այնքան իրարմէ հեռու ապրելու սովրած, այնքան «անմիաբան» ու անկազմակերպ մնալու հարկադրուած էին որ ազատութեան առաջին ողողանքին իրենց առաջին շարժումը կ'ըլլար, գլխիվայր և կոյրզկուրայն թափով մը, «միանալ» և «կազմակերպուիլ»։ Եթէ երկար բարակ աշխատութիւն մը չըլլար, անցեալ տարուան Արեւելքի հաւաքածոն կը թղթատէի և ամբողջ երկրին մէջ սահմանադրութեան առաջին երջանիկ ամիսներուն եռեւեփին միջոցին կազմութիւններն ծրագրուած և նոյնիսկ ափափոյ կազմուած ընկերութիւններուն, միութիւններուն, մարմիններուն, քլիւպներուն մէկ վիճակագրական ցանկը կը ներկայացնէի որ զուրկ չպիտի ըլլար շահեկանութենէ և որ լիուլի պիտի ապացուցանէր կազմակերպուելու պապակը որմէ կը տառապէր մանաւորաբար հայ ժողովուրդը, և գործելու և խօսելու տենդը, որով մէկէն ի մէկ բռնուած էր։ Գիւղ, թաղ, քաղաք չմնաց որ իր ընկերութիւնը կամ միութիւնը չունենայ. կանոնագիրներ պատրաստուեցան, ճառեր խօսուեցան, հոյակապ նպատակներու բացատրութեան շուրջ շունչեր սպառեցան և դարդարենեան ժեռեր օդը չարչարեցին անխնայ։ Տեսարանը որքա՛ն զմայլելի ու խանդավառող, նոյնքան անշուշտ զաւեշտական էր իր մանրամասնութիւններուն ու չափազանցութիւններուն մէջ։ Յարգի բոցավառումն էր ատ, փայլուն, շլացուցիչ, բայց վաղանցիկ։ Կը յիշեմ մանաւանդ մէկ հատ մը, կարծեմ ի սկզբան «չափաւորական» յորջորջուած և նախաձեռնուած խանդով ու կամքով լեցուն փունջ մը երիտասարդներու կողմէ։ Առաջին մէկ քանի գումարումներու ներկայ գտնուեցայ. կազմուելիք ընկերութեան անունին վերջնական որոշումը քանի մը նիստեր գրաւեց, երկար, ճոռոմ ու յոգնեցուցիչ բեմբասացութեանց դուռ մը բանալով. վերջապէս կարծեմ «Յառաջդիմասիրաց» յորջորջուեցաւ, պարոնին մէկը կանոնագիր մըն ալ կարդաց, ընկերութեան առժամեայ դիւանն ալ կազմուեցաւ և... երբ ամիս մը ետքը գլխաւոր կազմակերպիչներէն մէկուն հանդիպելով հարցուցի թէ ինչ եղաւ «յառաջդիմասիրաց»ը, զարմացմամբ տեսայ որ մարդը այդ ընկերութեան անունը և գոյութիւնն իսկ մոռցեր էր։

—Հա՛, այո, կարծեմ անանկ բան մը կար. բայց... չեմ գիտեր ի՛նչ եղաւ. կարծեմ ցրուեցաւ...

Այս բախտին արժանացան մեծագոյն մասը սնկի պէս կազմուած այն ընկերութիւններուն, որոնցմէ վերապրողները մատի վրայ կը համրուին հիմա։ Մեր նկարագրին ամբողջ մակերեսային հանգամանքը հոդ, այդ երեւոյթին մէջն է։

Բայց անոնց որ վերապրեցան՝ խանդավառութեան առաջին այդ փոթորիկներէն ետքը, հարկ է ընծայել արժանաւոր յարգանքն ու քաջալերը։ Ատոնցմէ մէկն է, ու առաջիններէն, «Անատոլուի օսմ. երկաթուղիի հայ պաշտօնեաներու Ազգօգուտ Միութիւնը», հիմնուած 1908 հոկտ. 25ին, Հայտար Փաշայի մէջ։

Միութեան նպատակն է՝ Ա.— Նիւթապէս օգնել Հայաստանի ընդհանուր սովեալներու, որչափ ատեն որ կարիք կայ, և կարօտեալներու։ Բ.—«Ազգօգուտ»ի հանգամանքը արդարացնող բարեսիրական կամ կրթական ձեռնարկներ յաջողութեամբ գլուխ հանելու համար՝ նիւթական և բարոյական ո և է օժանդակութիւն և ջանք չխնայել։ Գ.— Երկրագործական օգտակար և նորագոյն գիտելիքներով մշակել Անատոլուի հայ հողագործին միտքը, կարող ընծայելով զայն գիտութեան պահանջումներուն համաձայն ընթանալու։

Մեր ներկայ կացութեան մէջ չեմ գիտեր աւելի անմիջականօրէն օգտակար նպատակ մը քան այն զոր «Ազգօգուտ Միութիւնը» առաջադրած է.—օգնել կարօտեալներու և հայ երկրագործին միտքը զարգացնել՝ զարկ տալու համար հողագործութեան, որ այս երկրին յառաջդիմութեան ու երջանկութեան գլխաւոր միջոցն է։ Կ'ենթադրեմ որ այս Միութեան հիմնադիրները իրենց գործունէութիւնը անօգուտ ճառերով չէ որ ցոյց կուտան, այլ լուրջ և արդիւնաւոր աշխատութեամբ, որովհետեւ ահա ինչպէս կ'երեւայ իրենց հրատարակած հնգամսեայ տեղեկագիրէն՝ իրենց առաջադրած նպատակին առաջին մասին ծառայած են օգնելով կարօտեալներու։ Միութիւնը հինգ ամսուան մէջ ունեցած է 19805.5 ղրուշ մուտք, որմէ 16152 ղրուշը յատկացուած է Անատոլուի հայ կարօտեալներուն։ Տեղեկագիրը կ'ըսէ նաեւ թէ ապրիլ 4էն ասդին, Միութեան անդամակցողներուն թիւը բարձրացած է 325ի և ամսական գանձումներու գումարը կը յանգի 2251.50 ղրուշի։ Ատանայի աղէտը կատարածին առթիւ ժողովին կողմէ անմիջապէս 4000 ղրուշի առաջին նպաստ մը ղրկուած է, ինչպէս նաեւ 20 ոսկի Տէօրթ Եօլ։ Նոյն նպատակին համար մեծ վիճակահանութեան մը ձեռնարկուած է։ Տեղեկագրին սա մասն ալ մասնաւոր ուշադրութեան արժանի է. «Հաճելի է մեզ այս առթիւ յիշել թէ, Միութեանս իրագործել ձգտած նպատակներուն մէջ, Հայաստանի ընդհանուր սովելոց առաջին և էական պարագայէն զատ, գոյութիւն ունեցած է նաեւ Մուշի մէջ Ազգօգուտ Միութեանս անուան տարեկան

30 ոսկի ծախքով վարժարան մը պահելու ծրագիրը որ սկզբունքով ընդունուած և գործադրութեան դրուելու վրայ է։ Ազգօգուտ հանգամանքը արդարացնող և ուրիշ ոչ նուազ նպատակայարմար և պիտանի առաջադրութիւններ եւս ուսումնասիրուելու և գլուխ հանուելու ճամբուն մէջ են։»

Անատոլուի երկաթուղիի հայ պաշտօնեաներուն Միութեան այս գործունէութիւնը ի վեր հանելով, նպատակս է ոչ միայն հրապարակային շնորհակալութիւն յայտնել անոր արդիւնաւոր աշխատութեանը համար, այլ մատնանշել մանաւանդ այն եղանակը, համեստ ու անաղմուկ, որով իր նպատակին իրագործմանը կը հետապնդէ ան. ու պիտի ուզէի որ իբրև օրինակ առնէին ուրիշ միութիւններ՝ իրենց առաջադրած նպատակները իրագործելու համար։

ԵՐՈՒԽԱՆ

ՂԵՒՈՆԴ ՎՐԴ. ՄԱԳՍՈՒՏԵԱՆԻ ՆԱՄԱԿԸ

(Շար. երէկի թիւէն եւ վերջ)

Այս եղանակաւ կ'երեւի թէ Բ. Դուռը պիտի հաւանութիւն տայ, երբ Պատրիարքարանը օգնական մը նշանակէ. այն ատեն խնդիրը կը մնայ օգնականի անձին վրայ. մենք կ'աշխատինք համոզելու որ այդ օգնականը արդէն ընտրուած է Երուսաղէմի Պատրիարքին և Միաբանութեան կողմէ, թող Երեսփ. Ժողովն ալ զայն ընտրէ և այն ատեն համերաշխութիւնը կատարեալ կ'ըլլայ. մեր կողմի երեսփոխանք համամիտ են, բայց հակառակորդք մեծամասնութիւն են ու կատաղի. անցեալ ուրբաթ օրուան վիճաբանութիւնը խիստ կատաղի եղած է և քանիցս ընդհատուած. նոր և չարագոյն հակառակորդ մըն ալ երեւան ելած. Արսէն Վ. Վեհունի կոչուած ասըզը, որ առաջարկեր է Տրդատ եպիսկ.ը տեղապահ ղրկել, որուն վրայ Հնչակեան Մուրատ ոտքի ելլելով յայտարարած է թէ նա եղբօրը սպանիչն է։ Յառաջիկայ նիստին անպատճառ վերջնական որոշում մը պիտի տրուի, այն է՝ կա՛մ Պատրիարքը պիտի ամբաստանուի և տեղապահ մը պիտի որոշուի, եթէ հակառակորդք յաջողին, և կամ իբրեւ ծեր անոր օգնական մը պիտի որոշուի։ Ի նպաստ մեր կողմին խօսած են Համայեակ եպիսկ., Միհրան Սեթեան, Միրզա Մասեհեան, Սմբատ Բիւրատ, Բիւզանդ Պօզաճեան, Միսակ Սալբեան, Արսէն Արսէնեան, Յովսէփ Գուլումճեան, Վռամշապուհ Մանուկեան, Գէորգ քհնյ. Պագալեան և Պատրիարք, որ միջամտման խօսելով հանդարտութեան հրաւիրած է ժողովը, խօսքերը աւելի մեզ նպաստաւոր եղած են. կը ցաւիմ որ Համայեակ Արամեանցը նոյն օրը բացակայ եղած է. սաստիկ պայքարող մէկն է և մեր կողմին կը պատկանի. ուրիշ նպաստաւոր երեսփոխաններ ալ բացակայ էին, սակայն հակառակորդք բազմաթիւ և կատաղի են. կ'աշխատինք յառաջիկայ նիստը ամուլ անցընելու, բայց այդ տեղէն միւթէսարըֆն ալ մեզ օգնելու է, Բ. Դուռը համոզելու, որ ընտրուած օգնականը Գէորգ Սրբազանը ղրկուի, հասկցնելու է, որ եթէ ուրիշ մէկը որոշեն չպիտի ընդունուի Յարութիւն Պատրիարքի, Միաբանութեան և ժողովուրդին կողմէ և թէ գէշ հետեւանք կ'ունենայ. հեռագրով ընելու է այս ազդարարութիւնը. գիտեմ որ անցեալները այսպիսի բան մը ըրած էր, բայց կրնայ կրկնել։ Ձեր գրութեանց մէջ, ինչպէս նաեւ ...ի ուղղեալ գրութեան մէջ գրած էիք որ վեցամսեայ հաշիւը պիտի ղրկէք Կեդր. Վարչութեան. այս բացատրութիւնը սխալ է, պէտք է ըսել Երեսփ. Ժողովին, Վարչութեան հետ գործ չունինք, պէտք է ուղղուի Կ. Պոլսոյ Պատրիարքին—նախագահի Ազգային Երեսփ. Ընդհ. Ժողովոյ։ Հաշուին հետ նոր տարւոյ ելմտացոյցն ալ պիտի ղրկէք. անոր մէջ կարեւոր փոփոխութիւն մը չի կրնար ըլլալ, արդէն երկար տարիներէ ի վեր ծախքը 750,000 ղրուշի չափուած է, աւելցնելու չէ, բայց տոկոսը անոր մէջ չէ։ Ելմտացոյցին մէջ թէ՛ Երուսաղէմի, թէ՛ Յոպպէի նոր շինութեանց և անոր հետ կապուած հանգուցեալ միաբանից եկամուտները զատ զատ ցոյց տալու է. ու Երուսաղէմի և Յոպպէի կալուածական եկամուտներուն հետ խառնելու չէ։ Ասկէ առաջ 1904-905, 1905-906, 1906-907, 1907-908 տարիներու հաշուեցոյցերուն մէջ որոշապէս նշանակած էին. միայն Յոպպէինը խառնուած էր, անոր համար անցեալ օր գրեցի որ որոշէք այդ մասը և ինծ իմացնէք, որովհետեւ պէտք ունիմ։ Նոյնպէս պէտք ունիմ 1907-908 տարւոյ ընդհ. հաշուեցոյցին և հաշուեկշիռին, զորս չունիմ. Գահիրէի Արշալոյսին մէջ Պատրիարքի հեռագրին թարգմանութիւնը սխալ եղած է և աւելորդ մասեր ունի, որոնք չկան հոս ղրկուած տաճկերէն հեռագրին մէջ. այդ աւելորդ մասերը արդէն աւելորդ և անտեղի էին. աղէկ որ տաճկերէնին մէջ չէ դրուած, որովհետեւ թէ՛ սխալ են և թէ աւելի կասկածութիւն առաջ պիտի բերէին։

Մեր 1880-88ին Երեսփ. Ժողովէն վաւերացեալ կանոնագիրներէն քանի մը օրինակի պէտք ունինք. իւրաքանչիւրէն գոնէ երեքական օրինակ ղրկեցէք, որովհետեւ հոս ամենուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք կանոնական խնդիրներու վրայ, հետաքրքիր կ'ըլլան, բայց կանոնագրերէն չունինք. միայն մէկ օրինակ կայ, այն ալ շրջան կ'ընէ ու չի բաւեր. այսօր Վռամշապուհէն պիտի առնեմ Պատրիարքին ղրկելու համար, որովհետեւ ուզած էր, անգամ մը Հայր Յարութիւնին գրեցի՝ 1886ին տպուածը ղրկած էր, որով վաւերացած չէր Երեսփ. Ժողովէն. անոր վաւերացուածը 1888ին տպուած էր։

Եղիշէի հաշիւները կը քննէ՞ք, դիտողութիւններ կ'ընէ՞ք, կը մերժէ՞ք, թէ լռելայն կը կլլէք. ամիսներ առաջ 20-25 ոսկի անոնց խալըպալի, վերարկուի եւն. ծախքեր գրած էր. մինչեւ ցարդ մերժելու էիք. եթէ ընդունիք՝ պատասխանատու կը մնաք։ Քննիչ Յանձնաժողովը խիստ քննադատութիւններ ըրած է թէ ինչո՞ւ համար պաշտօնէից ապօրէն և շռայլ ծախքերը կ'ընդունուին ու չեն մերժուիր. ուստի Եղիշէին արտաքոյ կարգի և անհրաժան ծախքերը, մանաւանդ փախստականաց համար վերոյիշեալ և ուտելեաց ծախքերը պէտք է մերժէք և Եղիշէ վրդ.ը պարտական ընէք անոնց համար։

. . . .

Սէր եւ ողջոյն
Ղ. Վ. ՄԱԳՍՈՒՏԵԱՆ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՏԵՂԱՊԱՀԸ.— Իտիրնէի Առաջնորդ Տ. Դանիէլ Ծ. վրդ. Յակոբեան յուլիս 23 թուակիր նամակով մը Ս. Պատրիարք Հօր շնորհակալութիւն կը յայտնէ Ազգ. Ժողովին վստահութեան համար, որով զինքը Երուսաղէմի Պատր. Տեղապահ ընտրած է։ Նորընտիր Տեղապահը թէեւ ինքզինքը անկարող ու անձեռնհաս կը համարի այդ տեսակ ծանր պաշտօն մը ստանձնելու, և մտադրած էր առաջին օրէն հրաժարիլ, սակայն յարգելու համար Ազգ. Ժողովին փափաքն ու որոշումը, մէկ շաբաթէն Պոլիս պիտի գայ իր պաշտօնին կիրառութեան պայմաններուն ու պարագաներուն տեղեկանալու համար։ Տ. Դանիէլ վրդ.ի այս և ուրիշ մէկ գրութիւնը կարդացուեցան երէկի Խառն Ժողովին։

ԲՈՂՈՔ.— Ս. Պատրիարքը այսօր Բ. Դուռ կ'երթայ, բողոքելու համար թէ մինչեւ հիմա ինչո՞ւ չեն գործադրուած կառավարութեան խոստումները և Նախարարաց Խորհուրդը ինչո՞ւ ցարդ չէ հրատարակած իր պաշտօնական յայտարարութիւնը, կը գրէ Ազատամարտ։ Իսկ Ժամանակ կ'ըսէ թէ Պատրիարքարանը խիստ թագրիր մը պիտի ղրկէ Բ. Դրան, որպէս զի Երեսփ. Ժողովը Ատանայի մասին որոշումի մը չյանգած, կառավարութիւնը տայ իր որոշումը։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ իր երէկի նիստին մէջ դժգոհութիւն յայտնած է Ատանայի երկրորդ պատուիրակութեան մասին, որ մինչեւ հիմա ո և է օգտակար արդիւնք ցոյց չէ տուած։ Երէկ հեռագրուեցաւ պատուիրակութեան՝ դատական հետապնդումներու մասին տեղեկութիւն տալ Պատրիարքարանին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ մէջ և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— Ա. Նկատելով որ Ուսումն. Խորհուրդը և Կեդր. վարժարանի Խնամակալութիւնը տեսչական ծանօթ խնդրին նկատմամբ իրենց ուղղեալ հարցումներուն տակաւին չեն պատասխանած, որոշեց կրկնել իր յանձնարարութիւնը և ստիպողաբար պահանջել հարցումներուն պատասխանը, դիտել տալով որ այդչափ երկարաձգելու պատճառ մը չկայ։ Բ. Ժողովը նկատելով որ այն հայ պատանիները, որոնք կ'ուզեն օսմ. բարձրագոյն և մասնաւորապէս զինուորական վարժարաններուն այս տարուան մուտքէն օգտուիլ, որոշեց յանձնարարել Ուսումն. Խորհուրդին, որ հրապարակային կոչ մը ընէ այդ պատանիներուն, որպէս զի իրենց վկայականները կանոնաւորեն և մինչեւ մուտքի ատեն պատրաստուին թուրքերէնի. այս առթիւ որոշեց յանձնարարել որ երկու ամսուան շրջանով թուրքերէն լեզուի դասընթացք մը հաստատէ։ Գ. Ժողովը նկատելով որ Կեդր. Վարչութիւնը իր օժանդակ Խորհուրդներուն պատասխանատուն ըլլալով, անհրաժեշտ է որ տեղեկանայ անոնց տնօրինութեանց և որոշումներուն և այսպէսով իրազեկ ըլլայ կարեւոր դէպքերու և էական կարգադրութիւններու, որոշեց այս պարագան յանձնել Տնտես. Խորհուրդին ուշադրութեան, և հրաւիրել որ իր գործունէութիւններուն ամփոփ մէկ համառօտութիւնը ներկայացնէ Վարչութեան։ Ըստ այնմ Ժողովը որոշեց նոյն յանձնարարութիւնը ընել Ուսումն. Խորհուրդին և պահանջել իր տեղեկագիրը ազգ. վարժարաններու ուսումնական և տնտեսական վիճակին նկատմամբ իր մինչեւ հիմա ի գործ դրած հսկողութեան, գործառնութեան և այլ պարագաներու մասին։ Դ. Եօանէզքուի ձեռագիրները պահուած կը մնային ռուսական հիւպատոսարանը։ Այս անգամ նոյն ձեռագիրները յանձնուած ըլլալով Պատրիարքարանի, որոշեց յատուկ մասնախումբի մը յանձնել, որպէս զի արդիւնքը տեղեկագրուի Ժողովին։ Յանձնաժողովին անդամ կարգուեցան Տեարք՝ Ստեփան Գարաեան, Յ. Շահրիկեան, Տօքթ. Թորգոմեան և Բիւզանդ Քէչեան։ Ե.—Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդին ընտրութիւնը կատարուած և արդիւնքը տեղեկագրուած ըլլալով, հաստատեց։ Զ. Ժողովը ընդունեց հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան չորս անդամներու հրաժարականը և յանձնեց Ս. Պատրիարք Հօր, հոգաբարձութեան հետ բանակցութեամբ անոնց տեղ ուրիշները նշանակելով ներկայացնելու Ժողովին և վաւերացնել։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ զբաղեցաւ երէկ հետեւեալ խնդիրներով. —1. Օսմ. Խորհրդարանի անդամներէն Ռոտոսթոյի պատգամաւոր Յակոբ էֆ. Պապիկեան Ատանայի Քննիչ Յանձնաժողովին անդամ ընտրուած, և ամենայն ուղղամտութեամբ և արիութեամբ իր պարտականութիւնը կատարելէ ու վերադառնալէ յետոյ ամսոյս 10ին կիրակի օր վախճանած ըլլալով Ս. Պատրիարք Հայրը Ժողովականներէ ոմանց հետ խորհրդակցութեամբ կարգադրած էր հանգուցելոյն թաղումը կատարել յանուն ազգին, որոշուած հանդիսաւորութեամբ։ Ժողովը այս կարգադրութիւնը ամբողջովին ընդունելով որոշեց ըստ այնմ ի յարգանս հանգուցեալ Պապիկեան էֆէնտիի յիշատակին արձանագրել։ Որովհետեւ բարեյիշատակ հանգուցեալը 10 տարեկան մէկ մանչ և երեք դեռատի աղջիկներ թողած էր, որոնք նիւթական միջոցներէ զուրկ կը գտնուէին, որոշեց իբր որդեգիր ազգին՝ յարմար վարժարաններու մէջ տեղաւորել զանոնք, ստանձնելով անոնց խնամածութիւնը և հոգածութիւնը։ — 2. Երուսաղէմի խնդրոյն առթիւ, յարաբերական գործոց տնօրէնութեան համար Ժողովը հարկ դատեց Ս. Պատրիարքի նախագահութեամբ լիազօր մասնաժողով մը կազմել իր մէջէն, և այս մասնաժողովին անդամ կարգուեցան, Կրօն. Ժողովէն Տ. Արսէն վարդ. Վեհունի և Տաճատ քահ. Փափազեան, իսկ Քաղ. Ժողովէն Գրիգոր Զօհրապ և Յարութիւն Շահրիկեան։ Տնտես. Խորհուրդը տեղեկագրով մը պարզած էր Պատրիարքարանի շէնքին հին ու քայքայուն վիճակը և փոխադրութեան պէտքը ցոյց տուած էր։ Ժողովը որոշեց միաձայնութեամբ Փոխանորդարանի ճիւղը իր պարագաներով թողուլ Գումգաբուի արդի Պատրիարքարանին մէջ, իսկ բուն Պատրիարքարանը իր ամբողջ ճիւղերովը փոխադրել Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ յարակից շէնքին մէջ։ 4.— Ժողովը կարդաց նաեւ Ատանայի վարչական պատուիրակութեան կողմէ ղրկուած տեղեկագիրը, և ինչ ինչ տնօրինութիւններ ըրաւ։

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ Տիկնանց Ընկերութիւնը որդեգրած է 30 ատանացի որբուհիներ, որոնց 22ը մայրաքաղաքս կը գտնուին, և 8ը կը հասնին մօտերս։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ.— Օսմանեան հպատակ, բնիկ Դամասկոսցի, ուսուցիչ Յովսէփ Գասպարեան և այլ մականունով Զունկուչ օղլու անուն ազգայինը 1898ին Պարսկաստանի Թէհրան քաղաքին մէջ մեռած, և իր թողած ժառանգութիւնը տեղւոյն օսմ. հիւպատոսին կողմէ յուղարկուած է ի Պոլիս Արտաքին գործոց պաշտօնատան։ Այս մասին Պատրիարքարանի կողմէ ցարդ կատարուած քննութեամբ իբր ժառանգորդ երեւան ելած են հանգուցելոյն եղբայրն՝ Յովհաննէս Գասպարեան, բնակեալ այժմ ի Նիւ Եորք, և քոյրը Մարիամ Քիւրքճեան, բնակեալ այժմ Եգիպտոս։ Արդ՝ ներկայ պաշտօնական յայտարարութեամբ՝ կը ծանուցուի որ՝ եթէ հանգուցեալ Յովհաննէս Գասպարեան ասոնցմէ զատ ուրիշ ժառանգորդ ունի, թուականէս մինչեւ երկու ամիս՝ պէտք է ներկայանայ Ազգ. Պատրիարքարան իր վաւերաթղթերով։

ՊՈԼՍՈՅ Հայ Տիկնանց Միութիւնը այսօր կը բանայ իր Որբանոց-Արհեստանոցը Օրթաքէօյի մէջ Ատանայի որբուհիներուն համար։ Այս առթիւ կոչում կ'ընէ հայ Տիկիններուն և օրիորդներուն որ իրենց սիրոյն և գուրգուրանքին առարկայ ընեն միշտ այս հաստատութիւնը և խորհին անոր վրայ, ինչպէս պիտի խորհէին իրենց անձնական տուներուն վրայ։ Շնորհակալութեամբ պիտի ընդունուին այս շէնքին տարրական կահաւորման համար ղրկուած ամէն ինչ, անկողինի կազմածք, խոհանոցի և սեղանի սպաս, բազմոց, աթոռ, սեղան եւայլն։ Հայ Տիկնանց Միութեան նպատակն է, մէկ անգամէն վերցնել Ազգին վրայ տարաբաղդօրէն ծանրացած հէգ որբուհիներու մէկ մասին բեռը, անոնց սորվեցնելով առաջին օրէն իսկ, արհեստ մը, իրենց օրապահիկը հայթայթելու համար։

ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ հայ բանաստեղծ և բազմարդիւն ուսուցիչ Յովհաննէս էֆ. Սեթեան, որ 96էն ի վեր Եգիպտոս կը գտնուէր, քանի մը օր, առաջ ընտանիօք մայրաքաղաքս եկաւ օդափոխութեան համար։ Երէկ հաճոյքով իր այցելութիւնն ընդունեցանք խմբագրատան մէջ և ուրախութեամբ տեսանք թէ Պարոնեանի մտերիմը, հակառակ առաջացած տարիքին և ալեւոր գլխուն, դեռ կորովի է և առոյգ։

ԵՐԵԿՈՅԹ.— Այս գիշեր, 25 յուլիս, ժամը $2^1/_2$ին Սամաթիոյ Ս. Սահակեան վարժարանի սրահին մէջ ընտանեկան շքեղ երեկոյթ մը տեղի կ'ունենայ ի նպաստ Գնունի Ընթերցարան-Լսարանի։ Պիտի ներկայացուի «Զարչըլը Արթին աղա»։ Հրաւիրուած են ատենախօսելու Պ. Ե. Ակնունի և Պ. Վարդգէս։ Նուագախումբ մը պիտի նուագէ։

ՈՂԲԱՑԵԱԼ Յակոբ էֆ. Պապիկեանի յուղարկաւորութեան առթիւ Տիկին Մաքի Վարժապետեան մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է ի նպաստ Դպրոցասէր Տիկնանց հաստատութեան յանձնուած Ատանայի որբուհիներուն։

ՆՈՐ ՁԵՌՆԱՐԿ.—Դաւթեան Գործակալութիւնը ձեռնարկած ըլլալով պատրաստել կրթական վիճակագրութիւն մը՝ կը խնդրէ Պոլսոյ, գաւառներու և արտասահմանի հայ ուսուցիչներէն և վարժուհիներէն որ հաճին իրենց լուսանկարներն ու համառօտ կենսագրութիւնը ղրկել գործակալութեան գրասենեակը, Թիւ 47, Պապը Ալի Ճատտէսին։

ԱՏԱՆԱՅԻ ԱՂԷՏԻՆ ՎՐԱՅ
ԵՐԿՈՒ ՎԱՒԵՐԱԹՈՒՂԹ

(Շար. երէկի թիւէն)

Այս վերջին հեռագիրներէն կը հասկցուի թէ կառավարական պաշտօնեաներու հրամանները ո՛րչափ ազդեցիկ են. ուստի յիշեալ Ասաֆ պէյը այս պատճառներով պատասխանատու է։ Նոյնպէս և Ատանայի նախորդ կուսակալ Ճէվատ պէյ կարեւորութիւն չէ տուած Ասաֆ պէյի այն հեռագրին, որով Թղթակցութեանց տնօրէն Իլմի էֆ.ի դէմ գրելով կ'ըսէր թէ Իսլամ և Քրիստոնեայ բնակչութեան միջեւ խռովութիւն յարուցանելու կ'աշխատի, մինչդեռ այս հեռագիրները նկատողութեան արժանի են։ Նկատի չէ առած նաեւ մը օր առաջ Թղթակցութեանց տնօրէն Իլմի էֆէնտիի մէկ հեռագիրը թէ կառավարիչ Ասաֆ պէյ ռէաքսիոնէռական խումբ մը կը կազմէ, մինչդեռ այս հեռագիրն ալ կարեւորութիւն ունէր։ Ասոնցմէ զատ՝ կուսակալը դէպքին ծագումէն առաջ դէպք ծագելուն ամէն կերպով արգելք ըլլալու համար կառավարչին ո՛ և է հրահանգ կամ հրաման տուած չէ. միանգամայն մարտ 6ին յիշեալ կուսակալը Համիտիէ գաւառակը երթալով և գայմագամին բերանացի հրամայած է արգիլել Հայոց եկեղեցիին զանգակահարութիւնը, մինչդեռ զանգակ ըսուածը ուրիշ բան չէ բայց եթէ 10-12 սանթիմէթր լայնութեամբ եւ 50-60 սանթիմէթր երկայնութեամբ երկաթեայ բարակ տախտակ մը, թօգմագի կտորով մը (կոչնակ) որ միայն արարողութեանց միջոցին կը հնչուէր։ Մանաւանդ զատկական օրերուն մէջ դրուած այս արգելքը յայտնի կ'ընէ թէ կուսակալը բարեացակամ միտում չունէր։ Ազատութեան հռչակումէն ետքը Հաճընի նախորդ միւֆթիին որդին Ահմէտ, Իզզէթ և հարցաքննիչի նախորդ օգնական Սապրի էֆ.ները «Մենք կեավուրներու հետ եղբայր չենք կրնար ըլլալ։ Ազատութիւնը կեավուրներու համար է։ Միլլի աշիրէթին պետ Իպրահիմ փաշա ալ չընդունիր Սահմանադրութիւնը։ Ջարդենք կեավուրները» ըսելով աս ու ան դրդած եւ գրաւոր դրգռութիւններ կատարած են։ Այս մասին քաղաքին միւֆթին Ալի Իլմի, երեւելիներէն Գայթանճըղատէ Մուսթաֆա Ֆայիզ, Նաղպօղըղատէ Մուսթաֆա և Գայթանճըղատէ Միւրսիլ էֆ.ները 1324 սեպտեմբեր 2ին տեղեկութիւն հաղորդած են կառավարութեան։ Այս մասին Հաճընի գայմագամը քննութիւն կատարեր և քննութեան թուղթերը Գօզանի (Սիս) կառավարչին միջոցաւ Ատանայի կուսակալութեան ղրկուած են։ Կուսակալ Ճէվատ պէյ այս թուղթերը Ատանայի ընդհ. դատախազի օգնականին յանձնած է։ Ճէվատ պէյ հոկտ. 13 թուականով Գօզանի կառավարչին և հոկտ. 18 թուականով ալ Հաճընի Օսմ. Քոմիթէին քաշուած հեռագիրներով այս խնդիրը հաստատուած է։ Այս և ասոր նման խնդիրներու և զրոյցներու մասին կուսակալութեան ամէն կողմերէն և մանաւանդ Ճէպելը Պէրէքէթի կառավարչին կողմէ յաճախակի ղրկուած հեռագիրներուն և Թղթակցութեանց հակառակ՝ Ճէվատ պէյ ամենեւին միջոցներ ձեռք չէ առած դէպքի մը ծագումը արգիլելու համար։

ՅԱՏՈՒԿ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԱՆԵԱ, 6 օգոս.— Յունական դրօշին տեղ, բերդին վրայ պարզուած է, ինչպէս յուլիս 28ին, ճերմակ խաչով դրօշ մը՝ կապոյտ յատակի վրայ, բայց առանց թագի։

ՓԱՐԻԶ.—Հավասի գործակալութեան մէկ հեռագիրը կը հերքէ Ճանէթի գրաւումը ֆրանսացի զօրքերու կողմէ։

ՕՐԱՆ.—Էխօ տը Բաքիի քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ. «Լաւատեղեակ աղբիւրէ կը հաւաստուի թէ ջուրի նուազութիւն կայ Մելիլլայի մէջ, Մաւրիտանացիները քանդած ըլլալով ջուրի խողովակները։ Հետեւաբար կացութիւնը վտանգաւոր է Սպանիացիներուն համար։»

ԳԱՀԻՐԷ.—Հապէշիստանի Մենելիքին առողջական վիճակը ծանրացած է։ Խիստ ընկճուած ու զգայաթափ է։ Կայսրուհին կը վարէ պետական գործերը։ Կայսեր կողմէ տրուած առանձնաշնորհումները ջնջուած են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Կալկաթայէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ քօլէրան հնդկահատէ կը տարածուի հոն։ Մէկ քանի եւրոպացի և ութ անգլ. հիւանդապահուհի մեռած են քօլէրայէ։

ՓԱՐԻԶ.— Սալոնիքէ Թան է հասած հեռագիրներու ազդեցութեան ներքեւ, որոնք շատ ճգնեալ կը ցուցնեն Թուրքիոյ և Յունաստանի յարաբերութիւնները։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, Յուլիս 24/6 Օգոս.		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	102 03
Ամենէն բարձր գին	»	102 09
Ամենէն վար գին	»	102 01
Բուլթէն Երկաթուղի գոց	Ֆր.	173 62
Ամենէն բարձր գին	»	173 87
Ամենէն վար գին	»	173 62
ԲԱՑՈՒՄ, Յուլիս 25/7 Օգոս.		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Փ. Կ.	Օ. Ո.	101 34
» » ժամը 5ին	»	101 33
Բուլթէն Երկաթուղի	Ֆր.	173 —
» » ժամը 5ին	»	173 —
[illegible]	»	431 —
Օսմ. Երկթ. [illegible] Ա. սերի	»	520 —
» » » Բ. սերի	»	517 —
» » բաժնեթուղթ.	Օ. Ո.	14 30
Շիրքեթի Խայրիէ	»	— —
Շիրքեթի Խայրիէի Համիտիէ	»	1 30
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 50
Օսմ. Ծխախոտ		17 30
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		8 05
» ժուիսանս		4 —
» պարտաթուղթ		490 —
Թրամուէյ	Ֆր.	77 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.		299 —
Պալիա Գարաայտըն		420 —
Միթիլլի Պանքա	Օ. Ո.	5 50
Նէֆիթ Քէօթա Թրամ. բաժնեթուղթ.	»	2 —
Սալոնիկի Պանքա		122 —

ԷՄՆԻՅԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ

Ճաղալ Օղլունտա Աասքէրի Թէգաիւտ Սանտըղը գարշըսընտա միւճէտտէտէն ինշա օլունան տաիրէի մախսուսէտէ,

Իգրազաթ. Միւճէվհէրաթ վէ ջավահիրի սիմ վէ զէր վէ Թահվիլաթ մուգավիլինտէ 100տէ 8 ֆայիզլէ աչըք իգրազ օլունուր.

Թէվդիյաթ. Պիր սէնէ վատէ իլէ թէվդի օլունան մէպալիղէ սէնէվի 100տէ 5 ֆայիզ իթա օլունուր. Ալթը այ վատէ իլէ թէվդի օլունան մէպալիղէ սէնէվի 100տէ $4^1/_2$ ֆայիզ իթա օլունուր. Պիլա վատէ հանի իսթէնիլտիքինտէ ալընմագ իւզրէ պրագըլան մէպալիղէ սէնէվի 100տէ 4 ֆայիզ իթա օլունուր.

Էմնիյէթ Սանտըղը մէնաֆիի մէմլէքէթէ խատէմ միւէսսէսաթ նաֆիատան օլտուղու ճիհէթլէ մուամէլաթընտա տայմա էհալինին մէնֆաաթընը կէօզէթիլմիշ օլտուղունտան խալքըն թէհաչէթ մագսատըյլէ թէշքիլ իտէն սաիր միւէսսէսաթը էճնէպիյէյէ թէրճիհէն մէզքիւր Սանտըղա իճրաի մուամէլէ իթմէլէրի մէնֆաաթլարընա տահա միւվաֆըգ օլուր.

Ֆի 23 Թէմուզ 325

ԻԼԱՆ

Զըրաաթ Պանգասը տախիլինտէ Նիւմունէսինէ թէվֆիգէն սաֆի ճէվիզ աղաճընտան իմալ իթթիրիլէճէք օլան 10 մէթրօ միքաապընտա սիր սանտըգ իլէ մա իմալիյէ Թիմուր Նէվրօգեան վէ բէնճիրէ զամանլարը այրը այրը օլարագ մէվգըի միւնագասայա վազ իտիլէրէք շէհրի հալը բումինին 25ինճի ճումաէրթէսի կիւնիւ սաաթ 9տա իհալէի էվվէլիյէսի վէ 28ինճի սալը կիւնիւ սաաթ 8տէ իհալէի գաթիյէսի իճրա իտիլէճէյինտէն իմալընա թալիպ օլանլարըն շէրայիթինի անլամագ վէ միւնագասայա տախիլ օլմագ իւզրէ 100տէ 10 նիսպէթինտէ բէյ աքչէլէրինի միւսթէսհիպէն հէր կիւն 5տէն 9ա գատար Պանգը մէզքիւրըն Ճաղալ Օղլունտա քեային խաարէի մէրքէզիյէսի մուհասէպէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր.

Ֆի 21 Թէմուզ 325 3—2

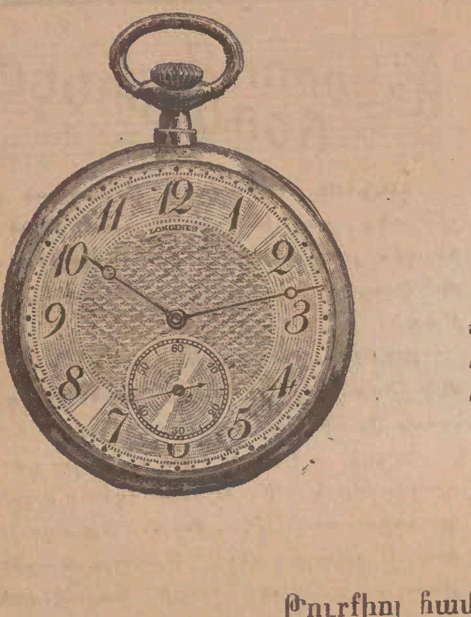

ԼՈՆԺԻՆ

Աշխարհիս միակ ամենաընտիր ժամացոյցը, պաշտօնապէս ընդունուած Միացեալ Նահանգներու եւ Իտալիոյ ծովային նախարարութիւններէն:

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ   ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

Ինչո՞ւ կիրթ ճաշակի և ուղիղ դատողութեան տէր ամէն գնորդ նախապատուութիւն կուտայ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցին. — Որովհետեւ ճշդութիւն, ամրութիւն, նրբաբուեստ աշխատութիւն և վայելչագեղութիւն անոր գլխաւոր արժանիքը կը կազմեն և լրջօրէն երաշխաւորուած են. Ինչո՞ւ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը ամէնէն բազմաթիւ և ամենաբարձր վարձատրութեանց արժանացած է.—Որովհետեւ հիանալի կերպով կ'իրականացնէ արուեստին բոլոր կատարելագործումներն և իր նշանաւոր արդիւնքներով միշտ կը գերազանցէ համանման արտադրութիւնները։

5 մեծագոյն մրցանակներ.—Անվերս (1885), Բարիզ (1889), Պրիւսէլ (1897), Բարիզ (1900), Միլան (1906)։
2 արծաթեայ մրցման, անդամ ժիւրիի.— Ժընէվ (1896), Թուրին (1899)։
4 Սերիի մրցանակներ, 35է աւելի ուրիշ մրցանակներ Նէօշադէլի դիտարանէն։
16 շքադրամներ.— Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատելֆիա, Անվերս Ամսթէրտամ, Չիքակօ, ևն., ևն.։

50—10

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ** Մեծ Շուկայ, Մանճազանըլար, 44—46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ սոյն վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտքը ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ ղրկել իրենց ապսպրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ զոհարեղէններ եւ ոսկի շղթաներ:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Օգս. 10ին, Իօնի, Սեւ Ծովէն
Օգս. 17ին, Իմէրէդի, Մարսիլիայէն
Օգս. 24ին, Ֆրիժի, Սեւ Ծովէն
Օգս. 31ին, Ժօնի, Մարսիլիայէն
Սեպտ. 7ին, Իմէրէդի, Սեւ Ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Օգս. 11ին, Իօնի, Մարսիլիա
Օգս. 18ին, Իմէրէդի, Պաթում, Տրապիզոն, Սամսոն
Օգս. 52ին, Ֆրիժի, Մարսիլիա։
Սեպտ. 1ին, Իօնի Սեւ Ծով
Սեպտ. 8ին, Իմէրէդի, Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէբի ճամբով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գարաքէօյին Թօփհանէ, քարափին վրայ։

15   Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող
շոգենաւեր

Ա. կարգի	Բ. կարգի
ՍԷԴԻ	ՆԱՑՏՕՔՐԻՍ
ՄԻՆԻՍ	ԼՄԷՑՍԻՍ
ՐԱՓՍԻՍ	ՊՈՒՋԻՐԻՍ
ԹԷՑՊԸՐ	ՄՕԷՐԻՍ
ՆԱՐՊՕՆ	ՑԱՑԷԼԻ
ՆԱՎԱՐԻՆ	ՑԱՐՕՍ
	ԹԻՊՕ

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին և կին ճամբորդներու համար տեսչուհի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն, բայց տեսչուհի չունին։ Սդեր.
Կ. Պոլսէ Լիվրբուլ Ա. կարգի գինն է 15
» » Բ. » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ ապրանքները Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի և Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՌՈՒԹՈՒԼ և Ընկ. Գործակալ.—Ռեբթօլ խան, Պանչէ գաբու, Պոլիս

ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.

31   Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԱԶԴ.— Ելլտըզի հանդէսներուն առթիւ, այսօր և վաղը, Շիրքէթի Խայրիէի հեռաւեալ շոգենաւերը պիտի հանդիպին Մէճիտիէ պահականոցին նաւամատոյցը.—

Վոսփորէն Կամուրջ

Ժ.	Վ.		Ժ.	Վ.	
12	30	Ռումէլի	10	30	Անատոլու
1	15	Անատոլու	10	50	Ռումէլի
2	15	»	10	55	Անատոլու
2	30	Ռումէլի	11	30	»
4		»	11	40	Ռումէլի
5	15	Անատոլու	11	50	»
9	15	»	12	20	Անատոլու
9	35	»	12	30	Ռումէլի
10	10	Ռումէլի	1	15	»
10	5	»	1	15	Անատոլու
11	45	Պէյք.-Անտ.	4	30	Ե. Մ.-Ռմ.
12	30	Ե. Մ.-Ռմ.	5		Պէյք.-Անտ.
12	45	Պէյք.-Անտ.	7	30	» »
12	20	Մարպ.-Անտ.	9	40	Ե. Մ.-Ռմ.
2	15	Ե. Մ-Ռմ.	11		Պէյք.-Անտ.
3	5	Պպք.-Ռմ.	11	45	Ե. Մ.-Ռմ.
3		Պէյք.-Անտ.			

* * *

Ազդ.— Ելլտըզի դարաստաններուն մէջ տրուելիք հանդէսներուն առթիւ Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը, յուլիս 24ի, 25ի, 27ի գիշերներուն համար սա երթեւեկները հաստատած է.—

Մասնաւոր շոգենաւ մը Պէշիքթաշի և Սկիւտարի միջեւ պիտի երթեւեկէ ժամ 5էն 6. միեւնոյն ժամերուն՝ ուրիշ շոգենաւ մը պիտի երթեւեկէ Պէշիքթաշի և Հայտար փաշայի միջեւ։

Ժամը 5ուկէսին, շոգենաւ մը կամուրջէն պիտի մեկնի, հանդիպելով Պէշիքթաշ, Օրթագիւղ, Գուրուչէշմէ, Առնաւուտգիւղ, Պէպէք, Ռումէլի Հիսար, Էմիրկեան, Սթէնիա, Եէնիգիւղ, Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ, Մէսարպուռնու, Եէնի Մահալլէ։

Ժամը 5ուկէսին, շոգենաւ մը պիտի մեկնի կամուրջէն, հանդիպելով Պէշիքթաշ, Գուզկունճուք, Պէյլէրպէյի, Չէնկէլքէօյ, Վանիքէօյ, Գանտիլլի, Անատոլը Հիսար, Գանլըճա, Չպուքլը, Բաշա-Պաղչէ, Պէյքօզ։

Ժամը 5ուկէսին Պէշիքթաշէն կամուրջ։

Ելլտըզի դարաստաններու մուտքի տոմսակները կը ծախուին կամուրջի և Վոսփորի կիշէններուն մէջ։

ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԹԻ ՕՐԻԷՆԹԱԼ

ՔԷՐԲԷԹ ՄԷՆԻՈՒՖԷՔՉԸՐ ԼԻՄԻԹԸՏ
Սքամպօլեան խան, Պաղչէ-Գաբու, ՊՈԼԻՍ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ
ԱՄԷՆ ՔՍԱԿԻ ՄԱՏՉԵԼԻ
ՆԿԱՐՆԵՐՈՒ ՃՈԽ ԱՅԼԱԶԱՆՈՒԹԻՒՆ
Վստահելի Վաճառատուն
ՈՐՈՇ ԳԻՆ

11—8

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ 20,000 քիլօ ալքոլի այլաքուն (տէնաթիւրան բուր ալքօլ) «Թիբ Ռէժի Ֆրանսէզ» տեսակէն, 75 մաս մեթիլէնէ ու 25 մաս ասէթօնէ բաղկացած, երկու անգամէն առանց ծախքի յանձնելի Ղալաթիոյ քարափը, 10,000 քիլոն յանձնելի 1909 սեպտ. 1/14ին, և 10,000 քիլօն՝ 1910 մարտ 1/14ին։ Առաջարկները կնքուած պահարանով և ոսկեգրամի հաշուով, մինչեւ 1909 օգոստոս 1/14 պիտի ընդունուին, երբ պիտի կատարուի նուազուրդը։ Անոնք որ կ'ուզեն նուազուրդին մասնակցիլ պարտին, իբր երաշխաւորութիւն, Վարչութեան կեդր. սնտուկին յանձնել իրենց հայթայթելիք ապրանքին %ին 10 արժէքով գումար մը։ Ցանձնուելիք ապրանքը նախապէս քիմիական վերլուծումի պիտի ենթարկուի։   Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս 18/31 օգոստ. 1909

* * *

ԱԶԴ.—Թողեալ Հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Քիւչիւք-Չէքմէճէի լճին ձկնորսութեան տուրքին վարձակալութիւնը, որ յառաջիկայ օգոստոսի վերջերը կ'աւարտի, երեք տարուան համար աճուրդի դրուած է։ Անոնք որ կ'ուզեն Կ. Պոլսոյ մէջ սոյն աճուրդին մասնակցիլ և վարձակալութեան պայմաններուն տեղեկանալ, կրնան Կ. Պոլսոյ Հանր. Պարտքի տեսչութեան կամ Մաքրգիւղի իր գործակալութեան դիմել։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

4/17 Յուլիս 1909

* * *

Ազդ.—Թողեալ Հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Քէօբրիւ-Օլուքի (Էկէրտիր) ձկնորսութեան տուրքին վարձակալութիւնը, որուն պայմանաժամը յառաջիկայ օգոս.ի վերջը կ'աւարտի, տեղւոյն գործակալութեան կողմէ աճուրդի հանուած է երեք տարուան համար, 1909 սեպտ. 1էն սկսեալ։ Սոյն վարձակալութեան տրուած է 73,000 ղրշ.։ Կ. Պոլսոյ մէջ աճուրդին մասնակցողները տեղեկութիւն առնելու համար կրնան դիմել Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան (Ձկնորսնի ճիւղ)։ Աւելորդ է ըսել որ աճուրդին մասնակցիլ փափագողները պարտաւոր են կանոնական երաշխաւորութիւնը տալու։   Ընդհ. Տնօրէնութիւն

23/5 յունիս 1900   9—9

* * *

Ազդ.—1881 դեկտ. 8/20ի կայս. հրամանագրի Ե. յօդուածի 5րդ հատուածին համաձայն, Օսմ. Փոփոխեալ Պարտքի պարտաթուղթերու թիւ 40 կտրօնը, որուն պայմանաժամը, 1903 սեպտ. 1/14ին կ'աւարտի, եթէ մինչեւ 1909 սեպտ. 1/14 չզանձուի, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնայ։   10—10

* * *

Ազդ.— 1890 ապրիլ 15/27ի կայս. հրամանագրի Ժ. յօդուածին համաձայն, 1890ի 4% Բրիօրիթէ պարտաթուղթերու թիւ 26 կտրօնը, որուն պայմանաժամը կ'աւարտի 1903 սեպտ. 1/14ին, եթէ մինչեւ 1909 սեպտ. 1/14 չզանձուի, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնայ։   14—10

ԱՆՎՐԷՊ ԴԱՐՄԱՆ

ՈՍԿՐԱՅԻՆ ԵՒ ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ԿԼԻՍԷՐՕՖՕՍՖԱԹ ՌՕՊԷՆը (robin)

ոչ միայն ջղային և ոսկրային հիւանդութեանց ամէն տեսակը հիմնապէս կ'բուժէ, այլ սնունդի պակասութեան, մաքի և մարմնի չափազանց յոգնութեան, հեշտական զեղծումներու և ուրիշ բազմաթիւ պատճառներով տկարացած ջիղերն ու ոսկորները զօրացնելով ապագայ հիւանդութեանց առաջքն ալ կ'առնէ։ Բարիզի Բժշկական Ակադեմին որ խիստ բծախնդիր է դեղերը վաւերացնելու մասին, գովասանալից ներբողեաններով յանձնարարած է Կլիսէրօֆօսֆաթ Ռօպէնը ջղային և ոսկրային ու ողնայարային հիւանդութեանց ամէն տեսակին համար՝ հին թէ նոր, ինչ. օրինակ ջղագարութիւն, մելամաղձոտութիւն, անքնութիւն, կէս գլխու ցաւ, սրտի բաբախում, ջղային գրգռութիւն, ո՛ եւ է տկարութիւն, ողնածուծի հիւանդութիւն, սեռական անկարողութիւն ևն., ևն.։ Անվրէպ դարման է ազդու ճղճիմութեան ու ոսկրաթեքութեան և ոսկորներու տկարութենէն առաջ եկած մանկական հիւանդութեանց։ Ծծի կիներն ու կաթ տուող մայրերն ալ պէտք է անպատճառ գործածեն ԿԼԻՍԷՐՕՖՕՍՖԱԹ ՌՕՊԷՆԸ որ թէ՛ իրենց և թէ՛ մանկիկին ջիղերն ու ոսկորները կ'զօրացնէ։ Կ'ծախուի մեծ դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ։

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
50,000,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բաթրաս, Վօլօ, Շիրա, Քալամաթա, Քանէա եւ Քանտիա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխն և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմիի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխատուութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը [illegible] արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդ առած և ուզուած ատենը ետ առնելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և ուրիշ գործողութիւններ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրք խուցեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ձեւը

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանաւ	3%
Վեց ամսուան համար	3½%
Մէկ տարուան »	4 —
Երկու » և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 1ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տետրակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն 63 գրուշ [illegible]։

ըսի, կը նախընտրեմ որ աղջիկ զաւակ մը ծնած է։ Ես կը գտնեմ քեզի պէտք եղած մանչը...։

—Ինչպէս պիտի գտնես, ինչպէս, հարցուց Օքսիա կաս կարմիր եղած, չափազանց տժգունելէ յետոյ։

—Քիչ ատենէն կ'իմանաս։

Պահ մը լռութիւն տիրեց։ Աբեղան բաց պատուհանէն կը դիտէր անհուն մթութիւնը։ Ճգնաւորի ու մոլեռանդի յատուկ իր բիրտ դիմագիծները աստիճանաբար մեղմ արտայայտութիւն մը կը ստանային...։ Ցանկարծ արցունքի երկու շիթեր շողացին իր աչքերուն անկիւնը։ Ջղուտ ձեռքով սրբեց արցունքները, և բարեկամին դառնալով, արտակարգօրէն յուզուած ձայնով ըսաւ.

—Օքսիա, երթանք տեսնելու Պէրթը և քու աղջիկդ...։ Աղէկ միտքս ինկաւ, ինչ է անունը...։

—Տակաւին անուն չունի, պատասխանեց Օքսիա, ինք ալ յուզուած։ Դուն պիտի դնես անունը...։

—Լա՛ւ. Մօիզէթ պիտի կոչեմ նորածինը, ջուրէն ազատած ըլլալուն։

Օքսիա տժգունեցաւ։ Երկու մարդիկը, նորածինին հայրն ու մօրեղբայրը, իրարու երեսնայեցան։ Խոյանքով մը իրարու գիրկ նետուեցան ու ողջագուրեցին զիրար։ Օքսիա շատ ցած ձայնով մը մրմնջեց.

—Միտքս հասկցար, Ֆիլպէր...։ Ինծի համար շատ դժուար պիտի ըլլար զաւկիս կեանքը վտանգել...։ Սակայն եթէ մանչ ըլլար ծնածը, այն ատեն չպիտի վարանէի...։

—Ես ալ այնպէս, պատասխանեց աբեղան դողդոջուն ձայնով։ Բայց օրհնենք ճակատագիրը՝ աղջիկ զաւակ մը ծնած ըլլալուն համար...։ Շատ լաւ պիտի վարուինք անոր հետ...։

Աբեղան հառաչեց. յետոյ հասակը ցցած և շող մը աչքերուն մէջ, ծանրախոհ շեշտով մը յարեց.

—Եւ այդ բանը պիտի թոյլատրէ որ երկաթի պէս վարմունք մը ունենանք մարդկութեան միացեալ մասին հետ...։

—Երկաթի ու կրակի պէս, գոչեց Օքսիա։ Ա՜հ, ինչ աղուոր բան է աշխարհի տիրապետել, հրամաններ տալ, և ատիկա տասնըութը տարեկան տղու մը հետ...։

—Այն ատեն տասնըութը տարու չորս ամսու պիտի ըլլայ, եթէ երբեք երկինք մեզ օգնէ, յարեց աբեղան ծանրախոհ երեւոյթով մը։

—Այո՛։ Մտիկ ըրէ՛։

Ու ցած ձայնով Ֆիլպէր խօսեցաւ. կարծես պատերն ալ ականջ ունենային լսելու ըրած սոսկալի խօսքերը։ Այն ինչ Ֆիլպէր կը խօսէր, Օքսիայի աչքերը խանդագին արտայայտութիւն մը կը ստանային, մինչ իր խիստ դիմագծերը անողոք բրտութեան մը մէջ կը քարանային։ Եւ երբ աբեղան աւարտեց իր խօսքը, Օքսիա ըսաւ.

—Լա՛ւ։ Չորս ամիսէն ամէն ինչ պատրաստ պիտի ըլլայ։ Միայն կը մնայ տղան բերել, եթէ երբեք մանչ է։

—Յուսանք որ այնպէս պիտի ըլլայ, պատասխանեց Ֆիլպէր խուլ ձայնով։

Ու անեծք մը ընելով, յարեց.

—Կ'ըմբռնես թէ ինչո՛ւ համար իսկոյն պէտք է մեկնիմ։ Նաւակը հոն է ապահով խորշի մը մէջ։ Պարսելոնա գացող շոգենաւը Բալմա-տը-Մաժորքայէ կը մեկնի վաղը առտու։ Փչող հովին շնորհիւ նաւակը երկու ժամէն Բալմա պիտի տանի զիս...։

—Այո՛, իրաւունք ունիս. ճամբայ ելի՛ր։

—Բայց Պէրթը և Մօիզէթը տեսնելու է յետոյ։

—Երթա՛նք տեսնելու։

Ու երկու առեղծուածային մեղսակիցները աշխատանոցէն դուրս ելան։

* * *

Սպանիոյ Վալտէմօզա վանքին մէկ խուցին մէջ մարդ մը նստած էր աթոռակի մը վրայ, կռնակը կրթնցուցած մերկ պատին, թուշը կուրծքին վրայ կախած, խոհուն երեւոյթով մը։

Աբեղայ Ֆիլպէրն էր, որ նախ Պէնէտիքթին, յետոյ Ժէզուիթ և ապա երէց եղած էր արեւելեան Պիրէնեանց մէջ գտնուող փոքր թեմի մը։ Իր յօնքերը պռստած էին, և յաճախ ոտքերը գետին կը զարնէր անհամբերութեամբ. կարծես թէ բանի մը կը սպասէր, որ կ'ուշանար գալու։ Մռայլ ձայնով մը կը մենախօսէր.

—Ա՜հ, անշուշտ, նորածին մանչ մը գտնել դժուար չէ...։ Որքա՛ն խեղճ և անզգայ մայրեր կան որ քիչ մը դրամի փոխարէն սիրով պիտի յօժարէին ծախել իրենց զաւակները...։

«Բայց ինծի պէտք է այնպիսի տղայ մը, որ խելացի հօրմէ ծնած ըլլայ, ազնուական ցեղէ և մեծ գործեր ընելու վարժուած։ Պէտք է որ հարստութեան, զօրութեան և մեծութեան կողմէ ժառանգականութիւն ունենայ...։ Այսօրուան առիթը դժուարաւ պիտի ներկայանայ, եթէ երբեք Մարթ տը Պլինեէր ծնունդ տայ աղջկան մը...։

Վանականը ճիչ մը, կոչ մը լսել կարծեց. խուցին դրան կողմը ծռեցաւ։ Սխալած էր. ո՛չ մէկ բան խանգարած էր վանքին լռութիւնը։ Ու այդ անդորրութեան մէջ, յարեց.

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՍԹԱՃԵԱՆ